
4. fejezet

A szövetség és az üdvösség

4.1. A szövetség természete

Mi a szövetség? A Szentírás gyakran beszél róla, ezért szükséges tudnunk, hogy miről is ír a Biblia. Sokan úgy határozzák meg a szövetséget, mint egy szerződést vagy egy egyezséget. Szerintük Istennek az emberrel kötött szövetsége hasonló egy emberi szövetséghez, például Ábrahám és Abimélek szövetségéhez (1Móz 21:27–32), és különféle köteleességek, ígéretek és büntetések járulnak hozzá. Egy ilyen szövetség két fél, két oldal között jön létre, valamilyen mértékben mindkettőn múlik, és bárki megszegheti. Eszerint Ádám volt az első, aki szövetségre lépett Istennel, de Ádám bukását követően Krisztus állt a helyére.

Istennek az emberekkel kötött szövetsége *nem* ez a fajta szövetség. Az ember sosem lehet az élő Isten egyenrangú fele egy ilyen szövetség megkötésében. Isten az Isten, az ember pedig teremtmény, aki egész létezését Istennek köszönheti, ezért nem is vállalhat semmilyen kötelezettséget valamiféle egyezés keretében azokon kívül, amiket addig ne lett volna köteles teljesíteni. A teremtmény nem léphet szerződésre a Teremtővel.

Egy ilyen szövetségben az ember soha semmit nem érdemelhet ki Isten előtt saját cselekedetei vagy egyes feltételek teljesítése által. Még ha meg is tett mindent, amit Isten megkövetel tőle, akkor is csak *haszontalan szolga* (Lk 17:10). Az ember így bizonyosan nem tudja kiérdemelni a szövetségben az örök életet sem, ahogyan azt némelyek tanítják. Az örök életet csak az által kapjuk, aki a *mennyei Úr*, a mi Urunk Jézus Krisztus (1Kor 15:47–48).

A Szentírás arra tanít, hogy a szövetség nem egy egyezés, hanem egy szuverén módon, Krisztusban felállított *kötélék* vagy *kapcsolat* Isten és az ő népe között. Ez világosan látható a Szentírás gyakran ismétlődő szavaiból, amelyek által Isten kijelenti a szövetségét: „*A ti Istenetek leszek, ti pedig az én népem lesztek*” (1Móz 17:8; 2Móz 6:7; 2Kor 6:16; Jel 21:3). Ez a több változatban is megjelenő kifejezés egyfajta szövetségi formula a Szentírásban. Azt mutatja meg, hogy egy bizonyos szakasz a szövetségről beszél. Sok igehely kifejezetten egy ilyen kapcsolatról ír, amely Isten és az ő népe között áll fenn. Néhány ilyen hely: 1Mózes 5:22–24; 6:9; 18:17–19; Zsoltárok 25:14; János 17:23; Jakab 2:23; 1János 1:3. Mindegyik megmutatja, hogy Isten szövetsége a közösség és barátság áldott kapcsolata, amelyet egyedül kegyelemből, Jézus Krisztus üdvözítő munkája által köt velük.

Ezt a kapcsolatot Isten szuverén módon köti: ő hozza létre, és ő biztosítja. A szövetség semmilyen értelemben nem függ az embertől mint másodiktól, hanem teljes mértékben Isten munkája, teljesen kegyelemből, azaz meg nem érdemelt jóindulatból. A szövetség mindig *kegyelmi* szövetség.

4.2. Az Ádámmal kötött szövetség

Csak egyetlenegy bibliai szakasz beszél kifejezetten az Ádámmal kötött szövetségről, mégpedig a Hóseás 6:7: „*De ők, mint Ádám, áthágták a szövetséget; ott cselekedtek hűtlenül ellenem.*” Ebben a versben az *Ádám* szó jelenthet *embert* is és *Ádámot* is (ez a két szó a héberben ugyanaz). Akárhogyan is fordítjuk, ez a vers az Ádámmal kötött szövetségről beszél, akár egy olyan szövetségre utal, amelyet Ádám személyesen megszegett, akár olyanra, amelyet az emberiség szegett meg Ádámban.

Hisszük, hogy ez az Ádámmal kötött szövetség nem egy külön szövetség volt, hanem az egyetlen, örökkévaló kegyelmi szövetség első kijelentése. Ha a szövetség örökkévaló, akkor bizonyosan csak egyetlen szövetség lehet, és Ádám is ennek volt részese. A szövetség első kijelentése megmutatta, hogy miről is szól a szövetség. Ebben Isten kijelentette, hogy ő a népe isteni Barátja, és boldog közösségben él velük. A szövetség első kijelentésében Isten megmutatta az ember feladatát is a szövetségben, ami a hálás, nem pedig az érdemszerző engedelmesség.

Világos, hogy ez az egyetlen szövetség kijelentése volt, mert a Szentírás arról beszél, hogy miután Ádám vétkezett, Isten *megbékéltetett* minket magával (2Kor 5:18–21). A *megbékéltetés* szó kifejezetten szövetségi szó, és nemcsak egy korábbi, megromlott kapcsolatra utal, hanem arra is, hogy ez a kapcsolat *nem veszett el teljesen*. Csak akkor beszélhetünk megbékélésről, ha a korábbi kapcsolat nem lett teljesen rommá, hanem helyreáll és megújul. Ha nem így volna, azt kellene mondanunk, hogy Isten kudarcot vallott, és változtatnia kellett. Első szövetsége és célja teljesen tönkrement volna, ő kudarcot vallott volna, rákényszerült volna célja megváltoztatására, és kénytelen lett volna újakezdeni egy új szövetséggel.

Miként lehetett – Ádám bűnbeesése előtt – a vele kötött szövetség *kegyelmi* szövetség? Nem szabad elfelejtenünk, hogy a kegyelem meg nem érdemelt jóindulat. Ádám Isten meg nem érdemelt jóindulatából nyerte mindazt, ami ő maga volt, és amije volt. Mit tett Ádám azért, hogy bármit kiérdemeljen, amikor Isten megkötötte vele szövetségét? Mit tehetett volna *valaha is* azért, hogy valamit kiérdemeljen Istentől, miközben egész létezését neki köszönhette?

A szövetségi kapcsolatot is ez a kegyelem tartotta meg, és biztosította, hogy ne vesszen el Ádám bukása által. Amint Ádám bűnbe esett, Isten eljött hozzá, és ellenségeskedést támasztott az ördög és az asszony között. Így újíttotta meg a barátság szövetségi kapcsolatát önmaga és Ádám között (1Móz 3:15). *Első szüleink* az ördög barátságát választották, de Isten, aki sajátjának választotta őket, nem engedte meg, hogy továbbra is a Sátán barátai maradjanak. Állatok bőrébe öltöztette őket, hogy megmaradjon velük kötött szövetsége. Ezzel ő maga mutatta be az első áldozatot kiábrázolva az eljövendő Krisztust (1Móz 3:21).

Isten mindig és csakis kegyelemből lép kapcsolatba az ő népével. Az örökkévaló Isten csak ezen az alapon foglalkozik velünk.

4.3. A Noéval kötött szövetség

Hisszük, hogy az Ótestamentum különböző szövetségei valójában az *egyetlen*, kegyelmi szövetség különböző kijelentései. Ha a szövetség örökkévaló, akkor csak egyetlenegy szövetség lehet (1Móz 17:7). Ezek közül minden egyes kijelentésben Isten valami újat és csodálatosat mutatott meg kegyelmi szövetségéből. A szövetség első kijelentésében Isten megmutatta Ádámnak, hogy szövetsége a *barátság* szövetsége.

Ádám után a szövetség következő nagy kijelentését Noé kapta. Isten az ő szövetségének e kijelentésében annak *egyetemes* jellegét mutatta meg, miszerint a szövetség az egész általa teremtett világot átöleli. Láthatjuk, hogy a szövetség nemcsak az emberrel, hanem *minden testből való élő állattal* is megkötetett (1Móz 9:15). Ez a nappal és az éjszakával kötött szövetség (Jer 33:25). Isten szövetségének egyetemes volta tehát nem olyan egyetemesség, amely mindent vagy mindenkit *kivételem nélkül* tartalmaz, hanem mindent *megkülönböztetés nélkül* magában foglal, így végül mindenféle teremtett dolog meg fog újulni, és jelen lesz az új égen és az új földön.

Ezt a szövetséget jól jelképezi a szivárvány, amely Isten egész teremtett világa felett átível. Ez a szövetség végül az új égen és az új földön fog kiteljesedni, és ebben a szövetségben „*a teremtett világ is megszabadul a rothadandóság rabságától az Isten fia dicsőségének szabadságára*” (Rm 8:21).

A szövetségnek ezt a kijelentését Isten Noé napjaiban adta, mert akkor pusztította el a földet. Mindazonáltal mind ítéletében, mind Noéval kötött szövetségében világossá tette, hogy a föld elpusztítása sem akkor, sem a jövőben nem jelenti a föld végét, hanem csak annak megtisztítását, valamint megújulásának kezdetét. Ugyanez lesz a helyzet az idők végén is, amikor Isten tűzzel pusztítja el ezt a jelenlegi világot.

Hisszük, hogy ez az egyik oka annak, hogy amikor a Biblia Isten céljáról beszél, akkor a *világról* (a kozmoszról) szól (Jn 1:29; 3:16–17). Isten egész világa megváltatik és megmenekül, jóllehet nem minden egyes teremtmény és személy. Ennek így kell lennie. Isten nem engedi meg, hogy az ő szándékai meghiúsuljanak. Nem fogja megengedni, hogy az ember a saját bűne által ellopja tőle azt a világot, amelyet ő alkotott saját dicsőségére. Isten megmenti az ő világot.

Mindez nagyon fontos az Ézsaiás 11 és a hasonló szakaszok megértésében. Egy ilyen részt olvasva sokan arra következtetnek, hogy Krisztus visszatérése előtt lesz egy jövőbeli, *földi* királyság, amelyben a bűn egyes következményei legyőzettek, a Szentírás azonban nem ígér effélet. Az új égről és az új földről beszél, amelyekben igazság lakozik – egy olyan országról, ahol a farkas valóban együtt lakozik a báránnyal, egy olyan királyságról, amelyben „*maga a teremtett világ is megszabadul (...) Isten fiait dicsőségének szabadságára*” (Ézs 11:6; Rm 8:21). Milyen dicsőséges lesz az a nap!

4.4. Az Ábrahámval kötött szövetség

A Szentírás világosan megmutatja, hogy az Ábrahámval és az Izráellel kötött szövetség ugyanaz. Amikor Isten szövetségre lépett Ábrahámval, akkor az ő magvával is így tett (1Móz 17:7), és amikor Isten megkötötte szövetségét Izráellel, akkor világossá tette, hogy csupán megerősíti azt a szövetséget, amelyet már korábban Ábrahámval, Izsákkal és Jákóbbal kötött (2Móz 3:15–16). Ez fontos, mivel azt jelenti, hogy ami a szövetségben igaz volt Ábrahámra, az Izráelre is éppúgy igaz. Sőt, mivel *mindenki, aki hisz*, Ábrahám valódi magva és gyermeke, ezért ami Ábrahámra igaz, az ránk is.

Az Ábrahámval kötött szövetségnek számos figyelemre méltó tulajdonsága van. Az első és legfontosabb, hogy az Ábrahámval és így az Izráellel kötött szövetség kifejezetten kegyelmi szövetség volt. Az 1Mózes 15-ben leírt szövetség nagyszerű kijelentése ezt mutatja meg.

Az 1Mózes 15 megértéséhez tudnunk kell, hogy azokban a napokban az emberek nem úgy pecsételték meg egy szövetséget, hogy írtak egy törvényesen hitelesített szerződést, hanem úgy, hogy a szövetségre lépő felek együtt mentek át egy vagy több állat szétvágott darabjai között. A Jeremiás 34:18 is leírja ezt az ünnepélyes szertartást, amelyet csak fontos esetekben használtak. Ez figyelmeztetés volt: bárki, aki megszegi a szövetséget, megérdemli, hogy darabokra vágják, és testét a vadállatok és a madarak eledeleül vessék. Isten ezzel fenyegette Izráelt, amikor megszegtek egy olyan szövetséget, amelyet maguk között kötöttek (Jer 34:19–20).

Mivel egy emberi szövetség egyenlő felek között áll fenn, ezért az egyszersmind egy szerződés is – egy kölcsönös vagy kétoldalú szövetség –, ezért együtt mentek át az állatok darabjai között mindazok, akiket érintett a szövetségekötés. Isten szövetsége más, mert Isten és az ember soha nem lehetnek egyenlő felek a szövetségben. Isten és Ábrahám szövetsége az 1Mózes 15 szerint kifejezetten egyoldalú szövetség, amelyet *egyedül Isten* hozott létre. Amikor Isten szövetségre lépett Ábráhámmal, és átment az állatok darabjai között, Ábrahám mélyen aludt. Ábrahámnak semmi köze nem volt a szövetségekötéshez. Az semmilyen értelemben nem függött tőle. Ez valóban *kegyelmi* szövetség volt.

Isten azzal, hogy átment az állatok darabjai között, jelképesen kijelentette, hogy egyedül ő fogja elszervedni minden szövetségtörés következményét, és valóban így tett Fia halálában (Ézs 53:8; Gal 3:13). A szövetségben a bűneinkért Isten Krisztusban szenvedte el a büntetést azzal, hogy kivettetett és kivágatott. Krisztus ezt fejezte ki, amikor így kiáltott: „*Én Istenem, én Istenem! Miért hagyál el engemet?*”¹ Így az Ábrahámnak kijelentett kegyelmi szövetség Krisztusban teljesedett be.

4.5. A szövetség és a föld ígérete

Az 1Mózes 15 világosan megmutatja, hogy Isten Ábráhámmal – általa pedig a valódi Izráellel és velünk – kötött szövetsége kegyelmi szövetség. Mindazonáltal ugyanez a fejezet emlékeztet minket az ábrahámi szövetség egy másik figyelemre méltó tulajdonságára is: összekapcsolódott *a föld* ígéretével.

A föld ígéretét azonban igen gyakran félreértik. Emiatt az ígéret miatt sokan Izráel nemzetének egyfajta eljövendő helyreállítását várják Kánaán földjének területén. Hitünk szerint ez hiábavaló reménység. Az Ábráhámmal kötött szövetség megmutatja, hogy mennyire hiábavaló ez a reménység. Ha az Ábráhámmal kötött szövetség a földre vonatkozó szövetségeként egy földi területre vonatkozó ígéret, akkor ez az ígéret *soha* nem teljesült be Ábrahám számára.

Az Ige a Cselekedetek 7:5-ben azt mondja, hogy Isten *nem* adott Ábrahámnak örökséget a földön, még egy lányomnyit sem. Eközben ez a vers azt is mondja, hogy Isten nemcsak Ábrahám magának, hanem *neki* is megígérte azt. Felfogásunk szerint nem lehet ennél világosabb bizonyíték arra, hogy a föld ígérete és az Ószövetség minden hasonló ígérete *lelki* módon teljesült be. A föld ígérete lényegében mindig a *mennyei* örökség ígérete volt, nem pedig valami földi területé vagy örökségé.

¹Máté 27:46 (A ford. megj.)

A Zsidók 11:8–16 is megerősíti ezt. Amikor Ábrahám hit által elhagyta Ur városát, hogy *arra a földre menjen, amelyet Isten megígért neki, „az alapokkal bíró várost”* várta, *„melynek építője és alkotója az Isten”* (10. v.). Izsák és Jákób is mindig arról tettek vallást, hogy ők *„idegenek és vándorok a földön”* (13. v.), és kijelentették, hogy jobb haza *„után vágyódnak, tudniillik mennyei után”* (16. v.). Valójában ha földi örökséget kerestek volna, akkor visszatérhettek volna arra a földre, ahonnan kijöttek (15. v.), de nem ez volt a reménységük. A miénk sem ez.

Az Ábrahámnak adott ígéret, amely a földről szólt, valójában a lelkiekre és a mennyeiekre vonatkozott. Ezért Ábrahám minden valódi gyermeke örvendezhet (Rm 3:28–29; 4:16–17; Gal 3:29), aki hisz Ábrahám Istenében – legyen zsidó vagy pogány –, amikor beteljesedik ez és az összes többi szövetségi ígéret, amelyet Isten Ábrahámnak és magvának adott. Mindegyikük elnyeri, amit Isten megígért. Maga Ábrahám is, a fogság után szétszóratott hívő zsidók is, akik soha többé nem tértek vissza Kánaánba, és a pogány hívők is, akik hit által szintén Ábrahám igazi gyermekei.

Így Ábrahám minden gyermeke vele együtt sokkal jobbat örököl egy földi ország hegyeinél, folyóinál és városainál. Abba az áldott örökségbe lépnek be, amelyről a Zsidók 12:22–24 beszél, és ennél nincs jobb.

4.6. Az Izráellel kötött szövetség

A Szentírásból világos, hogy Isten szövetségben volt Izráellel. Ennek a szövetségnek az értelmezése sok vita tárgyát képezi. A nagy kérdés, hogy az Izráellel kötött szövetség más-e, mint amelyet Isten az ő népével az Újszövetségben kötött; illetve mi az Ótestamentum (a régi szövetség) és az Újtestamentum (az új szövetség) kapcsolata. Vajon a kettő olyan értelemben *régi és új*, hogy *különbőféle szövetségek*, amelyek két különböző embercsoporttal lettek megkötve, vagy *egy szövetség* régebbi és újabb kijelentései?

A diszpenzacionalizmus az efféle kérdésekre válaszul azt tanítja, hogy a régi és az új szövetség teljes mértékben különbözik egymástól, különböző embercsoportokra vonatkozik, különböző ígéretei és különböző beteljesedései vannak. Legszélsőségesebb formáiban azt is tanítja, hogy más az üdvösség útja a régi szövetségben Izrael számára, valamint az új szövetségben az egyház számára. A *Scofield Magyarázatos Biblia* jegyzetei jó példát adnak erre a tanításra.²

²C. I. Scofield (1843–1921) (eredeti szerkesztő), Doris W. Rikers (későbbi szerkesztő): *Scofield Study Bible, King James Version* (New York, Oxford University Press, 2003). Scofield munkáját először 1909-ben adták ki. (Magyar kiadása jelenleg nincs, Scofield *Magyarázó jegyzetek a Bibliához* c. könyve tartalmazza az 1967-ben az Oxford University Press által revideált jegyzetek fordítását. A ford. megj.)

Némelyek elutasítják a diszpenzácionalizmust, miközben vonakodnak teljesen egynek tekinteni a két szövetséget. Mások a régi és az új szövetség ígéreteiben és azok beteljesülésében találnak különbséget (premillennizmus és posztmillennizmus). Szerintük az ószövetségi ígéretek legalább egy részének földi beteljesedése van, eltérően az újszövetségi ígéretektől, amelyek lelkiek és mennyeiek.

A baptisták több szempontból is megkülönböztetik Izráelt és az egyházat, különösen a szövetség és *annak jele* tekintetében. Azt mondják például, hogy Izráel nem az egyház, csak annak előképe, illetve tagadják, hogy a körülmetélkedés és a keresztség a régi és az új szövetség jeleként egy.

Mások a törvény és a kegyelem között tesznek különbséget. Valamilyen módon azt tanítják, hogy a törvénynek nincs helye az újszövetségi hívő életében. Ez a tévelygés az antinomianizmus.

Mindezekkel szemben a református hit ragaszkodik ahhoz, hogy egyetlen szövetség van; egyetlen szövetségi nép van, és Izráel az Ótestamentum egyháza (Csel 7:38); a szövetségnek egyetlen jele van, a körülmetélkedés és a keresztség lényegében egy (Kol 2:11–12); egyetlen Megváltó, és az üdvösségnek egyetlen útja van (Csel 4:12); az örök életnek egyetlen ígérete van Krisztusban (Csel 2:38–39); valamint az ígélet minden részének egyetlen, lelki beteljesülése van (Zsid 11:9–10, 13–16). Azt is tanítja, hogy mindkét szövetségben egység van a törvény és a kegyelem között (Rm 7:12).

A református hit ragaszkodik a két testamentum (szövetség) teljes egységéhez, amely végső soron Isten egységének tükröződése. Amint Istenben nem lehet megosztottság, ugyanúgy nem lehet lényegi különbség a régi és az új szövetség között.

4.7. Isten egyetlen népe

Sokan hevesen vitatják azt a tanítást, miszerint Izráel az Ószövetség egyháza, és így Isten Izráellel kötött szövetsége megegyezik az Újtestamentumban az ő egyházával kötött szövetséggel. Éppen ezért tanításunkat a Szentírásból kell gondosan megmutatnunk. Világos, hogy Izráel és az egyház ugyanaz. Az igazi Izráel a Szentírásban nem egy földi nép, nem egy testi nemzet, hanem *Isten lelki népe*, ahogyan az egyház is.

A Róma 9:6–8-ban Isten Igéje azt mondja, hogy „*nem mindnyájan izráeliták azok, kik Izráeltől valók*”. Az Írás tehát világos különbséget tesz azok között, akik *Izráeltől valók*, és akik valóban *izráeliták*. Mindenki *Izráeltől* származott, aki a néphez tartozott, de csak azok számítottak magnak – azaz Ábrahám fiainak és Isten gyermekeinek –, akik az ígélet ereje által születtek (tehát Isten élő Igéje által újjászülettek), és a lelki néphez tartoztak.

A Róma 2:28–29 figyelemre méltóan erősíti ezt meg. Világosan kimondja, hogy *nem zsidó*, aki csak külsőképpen az. Az a személy zsidó, aki belsőképpen az, tehát aki szívében és lelkében van körülmetélve (vö. Kol 2:11).

Ez a zsidó bibliai definíciója szerint azt kell jelentse, hogy még a hívő pogányok is Ábrahám gyermekeinek és izráelitáknak számítanak. A Szentírás ezt is tanítja. A Róma 4:11–16 világossá teszi, hogy Ábrahám nemcsak a hívő zsidók atyja, hanem a hívő pogányoké is. Ő *mindnyájunknak*, tehát az egy lelki népnek atyja. A Galácia 3:7 világosan fogalmaz: „Értsétek meg tehát, hogy a kik hitből vannak, azok az Ábrahám fiai.”

Az Újszövetség tehát világossá teszi, hogy a hívő pogányok valódibb zsidók és körülmetéltek Ábrahám hitetlen utódainál. Akik csak a test szerint zsidók, azokat a Filippi 3:2 *megmetéledésnek* vagy egyszerűen *csenkítésnek* nevezi, mert jóllehet külsőleg körülmetélkedtek, mégsem lelki emberek. Jézus is világosan beszél arról, hogy a zsidók közül némelyek nem Ábrahám valódi gyermekei és nem Isten fiai (Jn 8:33–41kk). Ezzel szemben a filippieket, akik pogányok voltak, az Írás *a körülmetéledésnek* nevezi, mert lélekben szolgálnak az Istennek, és a Krisztus Jézusban dicsekednek, és nem a testben bizakodnak (Fil 3:3).

Ugyanezt tanítja több másik szakasz is. A Galácia 4:1–7 szerint az ószövetségi és az újszövetségi egyház egy, hiszen *egy személyhez* hasonlítja őket, aki gyermekből felnőtté növekszik. A Galácia 3:16, 29 megmutatja, hogy *egyetlenegy* Mag van: Krisztus, és akik őbenne vannak. A Zsidók 12:22–24 Jeruzsálemet, Sion hegyét és az elsőszülöttek egyházát egynek tekinti. Az egyikhez járulni annyit tesz, mint mindegyikhez járulni.

Izrael Isten lelki népeként való azonosítása sarkalatos pont. Ezen múlik, hogy részesedünk-e a szövetség minden áldásában és ígéréteiben. Csak a valódi zsidóknak van joga az ígéretekhez és ahhoz, amit Isten megígért. Ezek az ígéretek nem mindenkire vonatkoznak, akit zsidónak vagy keresztyénnek neveznek, hanem csak azokra, akik hisznek. A valódi zsidó az, aki hisz – bárki, aki hisz. Te hiszel-e?

4.8. A törvény és a szövetség

Az Izráellel kötött szövetség egyedi jellemzője természetesen a sínai-hegyi törvényadás volt. Mi a kapcsolat a törvény és a szövetség között? Ennek a kapcsolatnak a megértéséhez alapvető jelentőségű a Galácia 3:17–21. Ez a szakasz először megmutatja, hogy az a szövetség, amelyet Isten 400 évvel a törvényadás előtt Ábrahámmal kötött, ugyanaz, mint amelyet Isten „*megerősített a Krisztusra nézve*” (17. v.), azaz Isten egyetlen, örökkévaló szövetsége; másodsor pedig arról szól, hogy a törvényadás nem tudta megsemmisíteni ezt a szövetséget. Valójában a törvény nem is a szövetség *ellen* van (21. v.).

A 2Mózes 24:7 egészen odáig megy, hogy a törvényt *a szövetség könyvének* nevezi, amely könyvben Isten megismerteti szövetségét népével. Ha az a szövetség, amelyhez ez a törvény tartozott, ugyanaz, mint amelyik Krisztusban megerősített – amelynek mi is részesei vagyunk –, akkor a törvény még mindig a szövetség könyve, jóllehet azóta sok mindennel kiegészült.

A Galácia 3:19 szerint ez az írott törvény a bűnök miatt adatott a szövetséghez, amíg Krisztus el nem jön. Ez azt jelenti, hogy a törvény bűneink leleplezése által megmutatja, hogy szükségünk van Krisztusra. „*Krisztusra vezérlő mesterünké lett, hogy hitből igazuljunk meg*” őbenne (24. v.). A Róma 10:4 gyakorlatilag ugyanezt mondja. Nem azt tanítja, hogy Krisztus a törvény *vége* olyan értelemben, hogy eltörli azt, hanem úgy, hogy *ő a törvény célja és szándéka*. A törvény úgy adatott, hogy Krisztus volt a célja, és akkor éri el szándékát, ha a bűnt leleplezve megmutatja az igazi Izraelnek, hogy szüksége van Krisztusra, illetve a belé vetett hit által való megigazításra.

Pál világosan megmutatja a Róma 7:7-ben, hogy a törvénynek még mindig megvan ez a haszna: „*a bűnt nem ismertem, hanem csak a törvény által.*” A Galácia 3 is bizonyítja ezt, amikor azt mondja, hogy a törvény nemcsak a zsidók mestere volt, hanem a miénk is (23–24. v.). Nem nehéz tehát kijelentenünk, hogy a törvény a szövetség részét képezte egykor és ma is. Bizonyosan a szövetséghez tartozott az Ótestamentumban, ahogyan arra a Galácia 3:19 emlékeztet minket. Abból látható, hogy most is a szövetséghez tartozik, hogy ugyanez a törvény továbbra is a mi Krisztusra vezérlő mesterünk. Egyedül a törvényhez való viszonyunk változott szövetséges népként, de ez teljesen más kérdés, a Galácia 4:1–7 témája.

Nem tagadjuk ezzel, hogy a törvényhez hozzátartozott *e világ néhány elemi tanítása*, illetve tisztán ceremoniális részek is (Kol 2:20–23). Ezek ugyan megszűntek, de az Ószövetségben még ezek is Isten szövetségének részét képezték, mivel Krisztusra mutattak, és Izrael Krisztusra vezérlő mestereként szolgáltak.

A lényeg, hogy csupán egyetlen szövetség van, amely nem áll ellentétben a törvénnyel. Ez a Krisztusban való kegyelmi szövetség, és ehhez tartozik az egész valódi Izrael. Isten törvénye és szövetsége soha nem állt, áll és állhat egymással szemben.

4.9. A törvény szerepe a szövetségben

A Galácia 3:17–21-ből megmutattuk, hogy a törvény Isten szövetségének részeként adatott, és továbbra is annak része. Ez természetesen azt is jelenti, hogy a törvény és a kegyelem nem állnak egymással szemben. A törvény nincs ellentétben a szövetséggel

vagy annak ígéreteivel (21. v.). Azt is megmutattuk, hogy a szövetségben a törvény első haszna a bűn leleplezése (19. és 24. v.). Ezekkel kevesen vitakoznának.

Azonban a törvénynek mint a *szövetség könyvének* (2Móz 24:7) nem ez az egyetlen haszna. A szövetségben a törvénynek az is a rendeltetése, hogy útmutatást adjon a hálás, engedelmes élethez, amelyet a keresztyének Isten szövetséges népeként hivatottak élni. A törvénynek ezen haszna miatt a hívő a törvényt így nevezi: „*Az én lábammak szövéténeke a te igéd, és ösvényemnek világossága*” (Zsolt 119:105; Péld 6:23). Bizonyos és biztos vezére életünk ösvényének.

Ugyanezért a törvényt *a szabadság tökéletes törvényének*, illetve *királyi törvénynek* is nevezzük (Jak 1:25; 2:8, 12). Ez a királyi törvény nem valami új törvény, hanem a Tízparancsolat, amint azt a Jakab 2:8, 11-ből látjuk. A szabadság királyi törvényeként – amelyet a királyok Királya adott – meghatározza és felállítja Krisztusban kapott szabadságunk korlátait, ezzel megőrizve szabadságunkat attól, hogy szabadossággá váljon (Gal 5:13–14).

Már az Ószövetségben is egy olyan népnek adta Isten először a törvényt, akiket már megszabadított, és kihozott az egyiptomi szolgaságból (2Móz 20:1–2). Nem azért tette ezt, hogy újra szolgaságba juttassa őket, hanem azért, hogy határokat állítson fel saját szövetséges népe számára, és úgy szervezze meg életüket, hogy jobban szolgálhassák őt, és megmutathassák iránta való hálájukat e nagy szabadításért.

Mindig ez a helyzet. Egy szabad országban a szabadságot törvény őrzi. A törvény az, ami felállítja a szabadság korlátait, hogy ne szűnjön meg a szabadság azzal, hogy mindenki azt teszi, ami saját szemében jónak látszik. Amikor a törvényt félredobják, és mindenki tetszése szerint él, ahogyan az manapság gyakran megtörténik, a végén az embernek még arra sem lesz szabadsága, hogy kilépjen a házából, és félelem nélkül sétáljon az utcán.

Tehát a törvény az, ami megadja Isten szövetséges népe életének szerkezetét és rendjét. Meghatározza a vele való viszonyukat, hogy életükben megdicsőíttessék. A törvény képes erre, mert kijelenti Isten természetét és tulajdonságait, így pedig megmutatja nekünk az Istent dicsőítő élet természetét.

A törvény *nem* juttatja az embereket szövetségi kapcsolatba Istennel, és nem adja meg a szükséges kegyelmet ahhoz, hogy Istent dicsőítő életet éljenek. Ezt Krisztustól nyerik (Gal 3:24). Mindazonáltal a törvény ma is a szövetség könyve, és kijelenti, miként lehet Isten tetszésére az ő szövetséges népe, és milyen módon lehet hálás neki szavakban és tettekben egyaránt.

Ezzel azonban nem tagadjuk, hogy Krisztus eljövételével megváltozott a hívő ember és a törvény kapcsolata. Többé már *nem a törvény*, hanem *a kegyelem alatt* van.

4.10. A Dáviddal kötött szövetség

Isten szövetségének utolsó nagy ószövetségi kijelentése Dávidnak adatott (2Sám 7). A szövetség ezen kijelentésének sok fontos tulajdonsága van. Ismét itt áll a szövetségi formula, amely megmutatja, hogy a Dáviddal kötött szövetség az eltérő körülmények ellenére is Isten egyetlen, örökkévaló szövetsége. Ebben a szövetségben Isten megígéri, hogy Istene lesz az ő népének, és övéiként tekint rájuk (2Sám 7:24). Mindig ez a szövetség célja.

A Dáviddal kötött szövetség kijelentése azonban néhány tekintetben egyedülálló. Összeköti ugyanis a szövetséget a királysággal, és megmutatja, hogy ez a kettő nagyon szoros kapcsolatban áll. Isten megígéri, hogy örökre megerősíti Dávid királyságát és trónját (2Sám 7:12–13). Ez az ígélet Krisztusban, a királyok Királyában teljesedett be (Lk 1:32–33).

Isten néhány fontos igazságot tanít Dávidnak és nekünk a szövetség és a királyság összetartozásának megmutatásával. A szövetség és a királyság kapcsolata kijelenti a szövetség rendezett szerkezetét. Ebben a szövetségben Isten népe egy királyság polgársága, akiknek megvan a saját helyük Isten uralma alatt. A *trón*, amelyről Isten beszél (2Sám 7:13), valójában mindig Isten trónja, még akkor is, amikor egy olyan ember ül rajta, mint Dávid.

A szövetség és a királyság közti kapcsolat a királyság lelki természetét is kijelenti. Ma sokan ugyanolyan földi és testi módon gondolkoznak a királyságról, mint Jézus szolgálatának korában a farizeusok. Szerintük az egész világ Isten királysága, vagy az lesz; a királyság Krisztus visszatérése előtt, ezen a földön lesz, és a keresztyének fogják uralni annak társadalmát. Vagy azt gondolják, hogy a királyság az ószövetségi Izrael királyságához hasonló földi zsidó állam lesz, és Krisztus visszajövele előtt fog létrejönni.

Amikor Isten a királyság eljövetelet összekapcsolja a szövetség ígérétevel, világgossá teszi, hogy ezek az elképzelések rosszak. A királyság nem egy zsidó állam, nem is egy keresztyén társadalom, hanem Isten rendes közösségben való lakozása az ő népével. A királyság közepén ezért áll ott Isten hajléka, a templom (2Sám 7:13), amely az egyháznak mint Krisztus testének a nagyszerű, ószövetségi előképe (Jn 2:18–21).

Krisztus munkájában láthatjuk meg a Dávidnak adott szövetségi ígéretek beteljesedését. Ő nem tört világhuralomra, nem is állított fel valamiféle zsidó államot, hanem szenvedése és gyalázata útján állította fel és szerezte meg királyságát (2Sám 7:14; Zsolt 89:30kk). Nem hadseregeket, fegyvereket és kormányokat kell legyőzni, hanem a bűnt.

Így a kereszten a Krisztus feje fölé akasztott szavak a Dávidnak tett ígéretek beteljesülését jelezték, jóllehet akik odatették, csak gúnynak szánták azokat. Szenvedésében Krisztus volt a zsidók, azaz Ábrahám minden valódi gyermekének *Királya*. Krisztus az, aki megszabadítja őket lelki ellenségeiktől, és helyet szerez számukra mennyei királyságában, a Paradicsomban.

4.11. Az új szövetség

Az Újtestamentumot a Zsidók 8:6–13 új szövetségnek nevezi. Valójában a *testamentum* és a *szövetség* szó ugyanaz. A Zsidók 8 szerint az új szövetség lép a régi helyébe. A Zsidók 8:6–13-ból sokan arra következtetnek, hogy a régi és az új között valami lényegi különbség van – ezek különböző szövetségek. A baptisták erre a következtetésre jutnak a hívőkeresztség védelmében azt mondva, hogy a körülmetélkedés által megpecsételt szövetség nem ugyanaz, mint a keresztség által megpecsételt. A premillennisták hasonló következtetésre jutnak hitük védelmében, miszerint még várható egy különleges földi jövő Izráel számára (van egy szövetségi ígéret Izráelnek, és egy másik az újtestamentumi hívőknek).

Hisszük, hogy az új szövetség csak annyiban lép a régi helyére, hogy Isten egyetlen, örökkévaló szövetségének újabb és teljesebb kijelentése. A különbségek csak az alkalmazásban vannak. A Zsidók 8 maga is világossá teszi ezt. Először is a Zsidók 8:10 a szokásos szövetségi formulát használja – „*leszek nekik Istenök és ők lesznek nekem népem*” – megmutatva, hogy az új szövetség lényegében nem különbözik a régitől. A kapcsolatok a régi és az új szövetségben is ugyanazok.

Másodszor a fentieket megerősíti az is, hogy a Zsidók 8:10 az *én törvényemre* utal. Az új szövetségben a törvény nem tétetik félre, hanem *újra íratik* más táblákra: a szív hústábláira (2Kor 3:3). A törvény és a szövetség most is összetartoznak. Valójában a törvényadás – bár most másként íratik le – maga a szövetségkötés, illetve annak kijelentése mind az 5Mózes 4:13-ben, mind a Zsidók 8:10-ben.

Harmadszor a Zsidók 8:11 szerint mind a régi, mind az új szövetségben az Úr ismerete a lényeg, bár ennek *módjában* különbség van. Ez a vers úgy beszél az Újtestamentumról, mint a megvalósulás és beteljesülés idejéről. Ez tehát az idő, amikor Isten népe többé nem a papok és a lévíták közbenjárása által, hanem közvetlenül ismerheti őt (Mal 2:5–7). Az új szövetség így nem valami teljesen más, hanem ugyanolyan módon új, mint ahogyan az ég és a föld új lesz, amikor Krisztus visszatér. Az ég és a föld nem *megsemmisül*, hanem *megújul*.

A régi szövetség elmúlása tehát nem egy teljesen új szövetséget vezet be, hanem annak az egyetlen szövetségnek a jobb kijelentését, amelyben Isten az ő népe Istene, és sajátjává teszi őket. Ez a szövetségnek az utolsó, legteljesebb kijelentése: nem a régi szövetség képei és típusai, hanem a megígért dolgok eljövetele által. Az új szövetséghez a törvény nem egyfajta szolgálóként tartozik, hanem segítségként, amely megmutatja, hogyan tudjuk jobban dicsőíteni szabadításunk nagy Istenét, és hogyan adhatunk neki hálát szavakban és *cselekedetekben*.

Az új szövetség a Zsidók 8:6 kifejezésével *jobb* és dicsőségesebb, mert nem csupán Krisztus előképeihez, hanem magához Krisztushoz visz minket. Csak a szövetség végső beteljesedése lesz dicsőségesebb.

4.12. A régi és az új szövetség összehasonlítása

A Zsidók 8:6–13-ból megmutattuk, hogy a régi és az új szövetség nem két elkülönített, egymástól különböző szövetség. Minden lényeges ponton *megegyeznek*. A különbségek csak abban vannak, amit *adminisztrációnak* (rendtartásnak) vagy adminisztratív részleteknek nevezünk. Csak e részletek tekintetében igaz, hogy az egyik *régi*, a másik pedig *új*, és hogy a régi elavul és elmúlik. Egy új elnök változás az *adminisztrációban*, így csak ebben a korlátozott értelemben jelent új kormányzást, nem pedig a kormányzás típusában vagy az alkotmányban való változás értelmében.

Miben különbözik tehát a régi és az új szövetség? A Zsidók 8 szerint három tekintetben. Először is változás van a közbenjáróban (Zsid 8:6). Krisztus lép Mózes helyére. Ez azonban nem lényegi különbség, mert Mózes Krisztus egyik *előképe* volt. A Zsidók 3:5 Mózeszt a *hirdetendők bizonyágának* nevezi. Az 5Mózes 18:15-ben maga Mózes úgy beszél Krisztusról, mint prófétáról, aki *olyan, mint én*. Ez a különbség tehát csak adminisztratív.

Másodszor változás van a törvény leírásának módjában is (Zsid 8:10). Amint már rámutattunk, maga a törvény nem vétetik el, csak kőábrák helyett szívünk hústábláira íratik újra. Ez is csak adminisztratív változás, jöllehet nagy jelentőséggel bír az újszövetségi hívő számára. Amit újraírnak, az nem olyasvalami, ami teljesen eltérő az addigiaktól. Ez a második gondolat különösen fontos, mert mind az 5Mózes 4:13, mind a Zsidók 8:10 szövetségszavaknak nevezi a törvényadást. Nem érvelhetünk tehát azzal, hogy noha a törvény ugyanaz, a szövetségek mégis különbözőek. Az 5Mózes és a Zsidókhoz írt levél is *azonosítja* a kettőt.

Harmadszor az új szövetség teljesebb, tökéletesebb kijelentést is hoz. Erről szól a Zsidók 8:11. Ez a teljesebb kijelentés olyan, hogy Isten egész népe *közvetlenül* ismerheti

a Közbenjárót, és nincs többé szükség földi közbenjárókra. Az új szövetségben nincs szükség az ószövetségi papokhoz és lévitákhoz hasonló tanítóokra (ld. Mal 2:6–7 annak bizonyítására, hogy főként ők voltak az Ószövetség tanítói). Ez is adminisztratív változás. Az új szövetség nem Istennek egy *új* (különböző és különálló) kijelentését hozza el, hanem egy jobb kijelentést (Zsid 8:6), amely teljes, és megmutatja azokat a valóságokat, amelyekről a régi szövetségben csak prófétáltak.

Istennek csak egyetlenegy, örökkévaló szövetsége van.

4.13. A szövetség beteljesedése

Többek között a szövetség beteljesedése az oka annak, hogy nem hisszük, hogy a szövetség egy olyan egyezés vagy szerződés, amely által Isten üdvözíti az ő népét. A szövetség beteljesedése annak végső megvalósulása és a dicsőség Krisztus, a mi Urunk örökkévaló, mennyei országában. Ha a szövetség egy üdvösségre való szerződés vagy egyezés lenne, akkor annak beteljesedésekor – azaz amikor elnyerjük az üdvösség teljességét – félre kellene állítani vagy meg kellene szüntetni ugyanúgy, ahogyan bármely szerződés véget ér, amikor minden pontját teljesítették. Ez azonban lehetetlen. A szövetség ugyanis *örökkévaló*. Nem olyasvalami, ami csak egy ideig hasznos, majd pedig egy szerződéshez vagy egyezéshez hasonlóan félre lehet tenni.

Ezért hisszük, hogy a szövetség egy kapcsolat vagy kötelék Isten és az ő népe között Krisztusban. Ezt a kapcsolatot a Szentírásban a szövetségi formula írja le: „*A ti Istenetek lesztek, ti pedig az én népem lesztek.*” Ha valóban ez a szövetség lényege – tudniillik az, hogy Isten a miénk, mi pedig az övé –, akkor a mennyben a szövetség nem lesz félretéve vagy elhagyva, hanem teljesen megvalósul. Éppen erről szól a menny: Istennel leszünk, hogy őt dicsóítsuk, és örökké gyönyörködünk benne.³

Pontosan így írja le a Jelenések 21:3 az új ég és az új föld dicsőségét. Amikor minden újjá lesz, akkor nem lesz több könny, sem halál, sem kiáltás, sem gyász, sem fájdalom. Milyen csodálatos lesz! Ennél még csodálatosabb lesz, amiről a mennyből jövő szózat jövendöl: „*Ímé az Isten sátora az emberekkel van, és velök lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velök, az ő Istenök*” (Jel 21:3).

Érdemes megfigyelni, hogy ebben a szakaszban ugyanaz a szövetségi formula jelenik meg, mint végig a Szentírásban: „*A ti Istenetek lesztek, ti pedig az én népem lesztek.*” Ennél semmi sem kívánatosabb vagy csodálatosabb. Azt is figyeljük meg, hogy a szakasz Isten sátoráról beszél. Az Ótestamentumban ez volt a szövetségének a

³A *Westminsteri Kiskaté* 1. fejelete ez: „*Az ember végső célja, hogy dicsóítsa Istent és örökké gyönyörködjön benne.*”

helye, ahol népével lakozott, és kijelentette nekik önmagát Istenükként (2Móz 29:42–46). Ez az ószövetségi sátor a jobb dolgok előképe és árnyéka volt, mert magát az Úr Jézus Krisztust jelképezte, akiben és aki által Isten velünk lakozik és a mi Istenünk, és aki által kijelenti nekünk önmagát teljes dicsőségében. Krisztusban ő találkozik velünk, és ő szól hozzánk. Krisztusban ő lakozik közöttünk. Ez Isten szövetségének örökkévaló boldogsága.

4.14. A szövetségek összefoglalása

Úgy gondoljuk, hogy megmutattuk a Szentírásból, hogy a Bibliában említett különböző szövetségek nem teljesen különállóak, hanem Isten egyetlen, örökkévaló szövetségének különböző kijelentései. Most szeretnénk összefoglalni az eddig leírtakat, ezért felsoroljuk a különböző szövetségeket és azt, hogy milyen kijelentéseket tesznek az egyetlen szövetségről.

A szövetség első kijelentését Ádám kapta a Paradicsomban. Ezt a szövetséget *az élet szövetségének* nevezhetjük, mert kijelentette a szövetség lényegét. Megmutatta, hogy micsoda a szövetség, Istent a szövetség szuverén Uraként jelentette ki, és világosan körvonalazta az ember helyét a szövetségben (1Móz 1–2; Hós 6:7).

A szövetség második nagy kijelentését Ádám a bűneset után kapta. Ezt a szövetséget *az ígéret szövetségének* nevezhetnénk. Ez a szövetség Istent hűséges, szövetségét megtartó Istenként mutatta be, aki szuverén, üdvözítő kegyelme által megőrzi népével kötött szövetségét (1Móz 3, különösen a 15. v.). Ez Krisztust a megígért Magként és a nagy Áldozatként állítja elénk (1Móz 3:15, 21).

A harmadik fontos kijelentés Noénak adatott. Leginkább *a teremtés szövetségének* emlékezhetünk rá. Ebben Isten kijelentette szövetségének egyetemes voltát, miszerint nemcsak az embereket, de az egész teremtést is magában foglalja (1Móz 9:1–17). Ez Krisztust az egész teremtett világ Megbékítőjeként és Uraként jelenti ki (1Móz 9:15–16; Kol 1:20).

A negyedik kijelentést Ábrahám nyerte el. Ezt a szövetséget *a család szövetségének* is hívhatnánk, mert az eddigiéknél sokkal világosabban megmutatta, hogy Isten szövetsége családi szövetség (1Móz 15, 17). Az Atya kijelenti Ábrahámnak a Fia által, hogy ő, az Isten, a hívők és gyermekeik Istene lesz.

Az ötödik nagy kijelentés Izráelnek adatott. Mivel ennek a kijelentésnek a törvényadás volt a fő jellemzője, ezt a szövetséget *a törvény szövetségének* kell neveznünk. Ebben Isten kijelentette, hogy a törvény és a szövetség nem állnak szemben egymással,

hanem összetartoznak (2Móz 19–20; Gal 3–4). Megmutatta Izráelnek, hogy Isten szövetséges népeként a törvény határozza meg és állítja fel a határokat életünkben.

Az Ótestamentumban a szövetség hatodik, egyben utolsó kijelentése Dávidnak szólt, és úgy gondolhatunk rá, mint a *királyság szövetségére*. Ebben Isten különösen az ő szövetségének rendezett szerkezetét jelentette ki (2Sám 7; Zsolt 89), valamint Krisztus egyedi helyét a szövetség szuverén Fejeként és Uraként.

A Szentírás az egész Újtestamentumot *új szövetségnek* nevezi, nem mintha egy teljesen más szövetség volna, hanem mert ez a szövetség új kijelentése, nem előképekben és árnyékokban, hanem azokban a valóságokban, amelyekre ezek az előképek mutattak (Zsid 8). Itt végre eljön Krisztus minden áldásával együtt, és beteljesíti az előképeket és az árnyékokat.

Még ma is várjuk a szövetség kiteljesedésének napját, amikor a szövetség a maga teljességében valósul meg. Akkor Isten sátora az emberekkel lesz; velük fog lakozni, Istenükként lesz velük, ők pedig az ő népe lesznek (Jel 21:3).

4.15. Az üdvösség rendje

Amikor a teológiában az *üdvösség rendjéről* (üdvrendről) beszélünk, akkor az üdvösség különböző részeire gondolunk, ahogyan azokat a Szentlélek Isten népére alkalmazza és nekik adja. Másként fogalmazva, az *üdvösség rendje* Isten Lelkének *bennünk* való munkáját írja le.

Az üdvösség rendjéhez legközelebb eső dolgot a Szentírásban a Róma 8:30-ban találjuk, azonban ez szigorú teológiai értelemben nem üdvrend. Például beszél a predestinációról, amely nem tartozik Isten *bennünk* végzett munkájához, hanem a világ megalapozása előtt végezte el *értünk*.

Egy tipikus üdvrend az, amelyet a *Westminsteri Nagykáté* követ: Krisztussal való egység, hathatós (hatékony) elhívás, megigazulás, fiúvá fogadás, megszentelődés és megdicsőülés.⁴ Mások másfajta sorrendet javasolnak. Sokan például idesorolják az újjászületést és a hitet is. Az ilyen sorrend célja minden esetben az, hogy megpróbáljuk megérteni a kapcsolatot üdvösségünk különböző részei közt, amelyek mind le vannak írva a Szentírásban.

Néhány dolgot figyelembe kell vennünk, amikor egy ilyen rendről beszélünk. Szem előtt kell tartanunk, hogy ez csak egy kísérlet az említett bibliai fogalmak megértésére, és semmilyen tekintetben nem gépiesen értendő sorrend, mintha először az első áldást kapnánk meg, utána a következőt és így tovább. A tapasztalatok szerint

⁴ *Westminsteri Nagykáté* 67–90. kérdés-felelet (A ford. megj.)

valójában egyszerre nyerünk el sok áldást ezek közül. Több közülük nem is egyszeri lelki esemény. A megszentelődés például olyasmi, ami egy ember megtérésekor kezdődik, és a halál végső pillanatáig tart. Az üdvösség alkalmazása nem egyszerre történik, hanem egy egész életen át – csak akkor fejeződik be, amikor végül Krisztussal leszünk a mennyben. Ezt természetesen tagadják azok, akik a perfekcionizmust és a teljes megszentelődést hiszik, mert arra hajlanak, hogy az üdvösség alkalmazása inkább egyszeri esemény.

Egy református üdvrendben van néhány olyan dolog, amelyet hangsúlyoznunk kell, és amelyen nem változtathatunk. Az újjászületésnek és a hathatós elhívásnak meg kell előznie a hitet, különben a hit már az ember cselekedete, az pedig már arminianizmus. A hitnek meg kell előznie a megigazolást, ragaszkodva a hit által való megigazulás nagyszerű protestáns igazságához. Végül a megigazulásnak meg kell előznie a megszentelődést, különben a cselekedetektől való megigazulás római tanáéhoz jutunk.

Míndezzel csak azt akarjuk mondani, hogy minden üdvrendnek tanítania kell azt, hogy az üdvösség annak *alkalmazásában* is teljesen Isten munkája a Szentlélek szuverén munkái által. Míndez egészen kegyelemből van, ezért *az Úré* (Jón 2:9).

4.16. Az ellenállhatatlan kegyelem

Az üdvösség rendjének tanulmányozásában azt látjuk, hogy a *kegyelem* aranyfonalként húzódik végig az egészen. Az üdvrend minden egyes lépését létrehozó és biztosító kegyelem *ellenállhatatlan*. Ezt hangsúlyozni kell. Nem szabad azt gondolnunk, hogy az üdvrend első része egyedül kegyelemből van, de az utolsó része már cselekedetektől. Nem az a helyzet, hogy az újjászületés Isten munkája, a megszentelődés pedig a miénk.

Az sem igaz, hogy az üdvrend első része egyedül kegyelemből, az utolsó része pedig kegyelemből és cselekedetektől van. Miközben igaz, hogy a hit, a megtérés és a megszentelődés során aktívvá válunk, ezek nem rajtunk múlnak, és Isten előtt nem érdemszerzőek. Ezek is mind Istentől és kegyelemből vannak (Rm 9:16). „*Isten az, a ki munkálja bennünk mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből*” (Fil 2:13).

Azt sem szabad gondolnunk, hogy az üdvrendnek csak egy *része* van ellenállhatatlan kegyelemből. A megtérésben és a megszentelődésben való *cselekvésünk* nem vonja maga után azt, hogy ellenállhatunk a Lélek munkájának és a kegyelemnek, amely által megtérünk és megszentelődünk. Az *egész* üdvösség ellenállhatatlan kegyelemből van.

A kegyelem annak természetétől fogva ellenállhatatlan, hiszen *Isten* kegyelme. Mivel ő mindenható, az ő kegyelme is az. Nemcsak a gondviselésben, hanem az üdvösségben sincs senki, „*a ki az ő kezét megfoghatná és ezt mondaná neki: Mit cselekedtél?*” (Dán 4:32). Ezt a nagy igazságot ma sokan figyelmen kívül hagyják, és félreteszik. Az általános kegyelem tana – miszerint létezik egy bizonyos kegyelem minden ember felé – valójában arról beszél, hogy létezik egyfajta kegyelem, amely ellenállható. Így tesz az evangélium jó szándékú ajánlatának tana⁵ azt hirdetve, hogy Isten kegyelme sen felkínálja az üdvösséget mindazoknak, akik hallják az evangéliumot, bár sokan elutasítják ezt a kegyelmet, és ellenállnak annak. Az ellenállhatatlan kegyelem drága tanításának védelme érdekében semmi közünk nem lehet e tanításokhoz.

Mindazonáltal az ellenállhatatlan kegyelem nem azt jelenti, hogy Isten a mennybe vonszolja a mindvégig rugdalózó, küzdő és ellenálló embereket. Az ellenállhatatlan kegyelem nem *kényszerít*, hanem *átformál*. Másként szólva Isten megváltoztatja a szívünket, az elménket és az akaratunkat, hogy szeressük és keressük őt, engedelmeskedjünk neki, illetve az engedelmeségben kitaratsunk a végsőig.

A *Dordrechi Kánonok* – a kálvinizmus eredeti öt pontja – azt tanítja, hogy Istennek ez a kegyelme az embert „*nem kezeli úgy, mint érzéketlen tuskót vagy követ. Nem is veszi el az ember akaratát és tulajdonságait, nem is tesz rajta erőszakot, hanem lelkiileg megeleveníti, megjobbítja, feddi, és kedvesen, egyszersmind hatalommal vezérli, hogy ahol egykor a testi lázadás és ellenállás érvényesült, ott kész és őszinte lelki engedelmeség kezdjen uralkodni.*”⁶ Ez az *ellenállhatatlan kegyelemnek* egy csodálatos jellemzése.

Csak az ellenállhatatlan kegyelem győzedelmeskedhet természetes romlottságunkon. Csak ez a kegyelem őrizhet meg minket biztosan „*bit által az idvességre, a mely készen van, hogy az utolsó időben nyilvánvalóvá legyen*” (1Pt 1:5). Így csak az ellenállhatatlan kegyelem adhat nekünk jó reménységet abban, hogy elhiggyük és vizsgálatásunkra megismerjük, hogy *semmi* nem szakíthat el minket Isten szeretetétől, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van. Az ellenállhatatlan kegyelem bizonyosságot adó kegyelem.

4.17. Az újjászületés

A tulajdonképpeni *üdvösség rendjének* vizsgálatát az újjászületéssel kezdjük. Az újjászületésről – nevéből fakadóan – hisszük, hogy keresztyénként való új életünk kezdetét írja le, és így az üdvösség rendjének első eleme. A Szentírás azt az igazságot hangsúlyozza

⁵Az angol kifejezés: *well-meant offer*. (A ford. megj.)

⁶*Dordrechi Kánonok* III/IV,16.

azzal, hogy a kegyelemnek ezt az első munkáját *újjászületésnek* (Jn 3:3) nevezi, hogy az teljesen Isten cselekedete anélkül, hogy mi bármit is segítenénk benne – sőt, az elején még észre sem vesszük. Egy újszülött csecsemő semmit nem tehet azért, hogy erre a világra megszülessen. Ugyanígy mi sem tehetünk semmit, hogy újjászülessünk Isten országába. Sőt erre a Szentírás nemcsak utal, hanem egyértelműen tanítja is: „*A kik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek*” (Jn 1:13). Figyeljük meg, hogy sem a bűnös akaratnak (a test akarata), sem bármiféle emberi akaratnak (férfiúnak indulata) nincs szerepe ebben az újjászületésben.

A kegyelem első munkája, az újjászületés nélkül senki még csak meg sem *láthatja* Isten országát (Jn 3:3). Jézus nem azt mondja, hogy senki nem *fogja* meglátni, hanem hogy senki nem *láthatja* meg. Az újjá nem született bűnös számára ugyanolyan lehetetlen, hogy bármilyen köze legyen Isten országához, mint a tengeri hal számára, hogy a szárazföldön éljen.

A Szentírás a kegyelem első munkáját úgy írja le, mint újjászületést, de olyan kifejezéseket is használ, mint az *új szív* ajándéka (Ez 36:25kk); a *szív körülmételése*, azaz a szív bűnének kivágása (Kol 2:11–13); a *kereszttség*, amely a bűnök lemosása (Tit 3:5); a *lelki megelevenedés*, az életre keltés, a lelki halálból való feltámadás (Ef 2:1); a Krisztus Jézusban való *új teremtés* (Ef 2:10); vagy *átvitel a sötétség hatalmából Isten szerelmes Fiának országába* (Kol 1:13).

Mindezek arra figyelmeztetnek minket, hogy az újjászületés a Mindenható szuverén munkája, és csodálatos. Ki más támaszthatna fel halottakat és teremthetne bármit? Ez a *Dordrehti Kánonok* tanítása szerint „*egyértelműen egy természetfeletti tett, mindennél hatalmasabb, és ugyanakkor mindennél csodálatosabb, lenyűgöző, titokzatos és kibeszélhetetlen [felfoghatatlan]. Hatékonyságában [hatalmában] nem kisebb a teremtésnél vagy a halálból való feltámadásnál.*”⁷

Az újjászületésnek azonban talán az a legcsodálatosabb leírása, amikor azt olvassuk, hogy az elveszett bűnös Krisztus életét kapja (Gal 2:20; Kol 1:27). Az újjászületésben kapott új élet magának Krisztusnak az új, feltámadott élete, olyan élet, amely többé meg nem halhat (Jn 11:25–26). Ez *új* élet. Aki ezt megkapta, nem élhet és beszélhet továbbra is úgy, ahogyan addig. Lelkileg többé nem halott, hanem élő. A halál csak fekszik és rothad, míg az élet lélegzik, mozog és beszél. Mi tehát, akik újjászülettünk, a bűneink és a régi természetünk folyamatos jelenléte ellenére úgy kell tekintenünk magunkra, mint akik a mi Urunk Jézus Krisztus által Istennek élünk, és a halálból életre keltekként oda kell szánunk magunkat Istennek (Rm 6:11–13).

⁷*Dordrehti Kánonok* III/IV,12.

4.18. Az elhívás

Ha a (lelki) újjászületés ahhoz hasonlítható, hogy Jézus Krisztus feltámadott élete magvát szívünkbe ülteti, akkor az *elhívás* hasonló a magra hulló esőhöz és az azt érő napsugárhoz, amelytől a mag növekszik és gyümölcsöt hoz. Az elhívást gyakran *hathatós elhívásként* említjük. Ez csak azt jelenti, hogy az elhívás Isten hatalmas munkája, amely mindig eléri kívánt *hatását*, az üdvösséget. A hathatós elhívás valójában az *ellenállhatatlan kegyelem* része.

Amikor az üdvösség rendjében az elhívásról beszélünk, akkor nem az evangélium hirdetésére gondolunk, amely által ez a hívás sok emberhez eljut, és azt sokan meghallják *anélkül*, hogy számukra üdvözítő ereje lenne. A Máté 22:14 ebben az értelemben használja a *hivatalos* szót: „Mert sokan vannak a hivatalosok, de kevesen a választottak.” Ehelyett a Lélek munkájára gondolunk azok szívében, akiket Isten kiválasztott. Az evangélium hirdetése e munka által üdvösségre juttatja, és abban meg is tartja a választottakat.

Ezt hangsúlyoznunk kell. A hathatós elhívás nemcsak elkezd, hanem *teljesen* véghez is viszi üdvösségünket. Erőteljesen és ellenállhatatlanul hív minket a bűnbánatra (Mt 9:13), a hitre (Rm 10:17), a szentségre (1Thessz 4:7), a Krisztussal való közösségre (1Kor 1:9), a szabadságra (Gal 5:13), az üdvbizonyosságra (Ef 4:4) és végül a Krisztussal való dicsőségre (1Pt 5:10; Jel 19:9). Az elhívásban tehát egész életünk során folyamatosan részesülnünk kell. Nemcsak szentségre és üdvbizonyosságra, hanem bűnbánatra és hitre való hívásként is el kell érnie bennünket. Amíg csak vétkezünk és gyengék vagyunk a hitben, bűnbánatra és hitre kell hívnia minket. Ezt egy általános elképzeléssel szemben állítjuk. Sokan azt gondolják, hogy a hívás csak a meg nem váltottaknak szól, így a lelkipásztor nem hívja – nem szólítja meg – azokat, akik már üdvösségre jutottak; pedig nekik is éppen olyan fontos a hívás, mint a többieknek.

Különösen azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy *Krisztus* az, aki hív (Jn 10:3, 16, 27) a mindenható Isten szavával (Rm 4:17). A Lélek munkája által ez a hívás hat némelyek szívére, és így meghallják Krisztus hívását, megismerik hangját, és őhöz mennek, mint bárány a Pásztorához. Nem csodálatos ez? A János 10:3 így fogalmaz: „*a maga juhait* nevükön szólítja.” A hívás nem általános, hanem nagyon is konkrét. Ebből következik, hogy Krisztus már ismeri juhait. Ez valóban így van, mert az Atya neki adta őket már a világ teremtése előtt (Ef 1:4–6).

Amikor Krisztus a maga juhait a nevükön szólítja, akkor nem természetes nevüket hallják, mint például Mária vagy Vilmos. *Lelki neveiket* hallják: a nevet, amelyet Isten kegyelmének legelső munkája szívükbe adott. Ilyen neveket: *szomjazó*

(Jel 22:17), *éhes* (Ézs 55:1), *megfáradt és megterhelt* (Mt 11:28). Valójában ez a hívás teszi a bűnöst éhessé, szomjássá, bűntől és vétektől megterheltté, és végül készsé arra, hogy Krisztushoz jöjjön. Ezért nevezzük *hathatós* elhívásnak. Krisztus szava az elhívásban az a teremtő szó, amely létrehozza, amit hív. Milyen nagy áldás és öröm tehát meghallani Krisztus hívó szavát, és tudni, hogy önmagához hív minket!

4.19. Az elhívás és az igehirdetés

A hathatós elhívásról néha *belső* hívásként beszélünk, mert magában foglalja a Szentlélek szuverén és ellenállhatatlan munkáját Isten népének *szívében*. Megkülönböztetjük a külső hívástól, az Ige hirdetésétől.

A Szentírás világossá teszi, hogy Krisztust nem mindenki hallja belsőleg, a Szentlélek szívbeli munkája által még akkor sem, ha hallja Krisztus hívását az evangélium hirdetésében. Tehát nem mindenkit üdvözít az evangélium hirdetése. Másként fogalmazva, egyeseket üdvözít az evangélium hirdetése, másokat pedig nem, de a különbség nem bennük rejlik, hanem Isten munkájában. Ezért mondja a Máté 20:16 és a Máté 22:14, hogy „*sokan vannak a [külsőleg] hivatalosok, de kevesen a választottak*”. A szakasz nem azt állítja, hogy „sokan vannak a hivatalosak, de kevesen válaszolnak”, mert ez azt a benyomást keltené, hogy a különbség bennünk van. Ehelyett a különbség abban áll, hogy Isten némelyeket kiválaszt, másokat pedig nem. E választás szerint némelyeket külsőleg és belsőleg is hív, másokat pedig nem.

A Szentírás a *hívás* szót használja a külső és a belső hívásra is, de nem szabad elfelejtenünk, hogy a belső hívás a *külső hívás*, tehát az igehirdetés által szólal meg. Ezért használja a Biblia mindkettőre ugyanazt a szót. Ezt látjuk a Róma 10:17-ben: „*Azért a hit hallásból van, a hallás pedig Isten ígéje által.*” Ez a vers összefoglalja a 10–14. verseket. Elválaszthatatlan kapcsolat van az *üdvösségre való hit* és az *igehirdető hallgatása* között. Ezért kell az egyháznak a föld végső határáig hirdetnie az evangéliumot. Ez az eszköz, amely által Isten üdvösségre hívja az ő választottait, és amelyen keresztül Lelke által bennük belsőleg munkálkodik.

Kiemeljük azt is, hogy mivel a Szentlélek az igehirdetésen keresztül munkálkodik, az evangélium *saját ereje* annak hirdetése. „*Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére*” (Rm 1:16, ld. még 1Kor 1:18, 24). Nincs szükség ékesszólásra, könyörgésre vagy egyéb trükkökre ahhoz, hogy az evangélium hatékony legyen. Az igehirdetésben Krisztus szól, és a Lélek munkálkodik azáltal, ezért az evangélium hirdetése mindig *hatalom*, bár nem mindig üdvösségre való hatalom. Lehetetlen, hogy az embert ne érintse meg, ha Krisztus megszólal, és a Lélek munkálkodik. Az evangélium hirdetését

hallva az ember vagy üdvösségre jut, vagy megkeményedik (2Kor 2:14–17). Senki nem maradhat semleges.

Így az evangélium hirdetése által megvalósul Isten célja, és Krisztus érdemei kifejtik hatásukat. Egyetlen választott sem vész el, Krisztus drága vérének egyetlen cseppje sem folyt hiába. Az igehirdetés azok felé sem hiábavaló, akik nem üdvözülnek. Ezért nagyon komoly dolog az evangéliumot hallani. Akik közülünk már üdvösségre jutottak általa, azok számára is szükséges „*a hallottakra figyelmeznünk, hogy valaha el ne sodortassunk*” (Zsid 2:1–3). Az evangélium mindig illat lesz: vagy élet illata életre, vagy halál illata halálra.

4.20. Nem ajánlat, hanem hívás

Az evangéliumról sokan inkább *ajánlat*ként, nem pedig *hívás*ként beszélnek. Hogy mást ne mondjunk, érdekes, hogy a Szentírás *sosem* használja az *ajánlat* szót az evangélium leírására. Maga az *ajánlat* szó ellen nincs kifogásunk. Régebbi értelmében csak azt jelentette, hogy az evangélium *bemutatja* Krisztust.⁸ A *Westminsteri Nagykáté* például úgy írja le Krisztus ajánlatát, mint amely „*arról tanúskodik, hogy bárki, aki hisz őbenne, üdvözül*”.⁹

Modern jelentésében azonban a *felajánl* szó arra utal, és annak tanítására használják, hogy Isten minden embert szeret, mindenkit meg akar menteni, sőt az evangéliumban mindenkit meg is próbál üdvözíteni, és a bűnös üdvössége annak az embernek az akaratától függ. Ezek a tanítások ellentmondanak az Írásnak.

A Szentírás nem tanítja, hogy Isten minden egyes embert szeret (Zsolt 11:5; Jn 13:1; Rm 9:13). Azt sem tanítja, hogy Isten minden egyes embert megpróbál üdvözíteni (Ézs 6:9–11; Rm 9:18; 2Kor 2:14–16). Természetesen azt sem tanítja, hogy a bűnösök üdvözítésében Istent megzavarhatja azok tiltakozása, vagy levett kalappal a kezében várja, hogy *elfogadják* tőle az üdvösséget (Zsolt 115:3; Jn 6:44; Rm 9:16; Ef 2:8–9). Ezek miatt inkább nem szeretünk az evangéliumról *ajánlat*ként beszélni.

Egy hívás különbözik egy ajánlattól. Ez Isten szuverenitására emlékeztet minket. Ő mint Király felszólítja a bűnösöket az evangéliumban való hitre és az engedelmesre. Még arra is utal, hogy szuverén hívása által valójában ő juttat el némelyeket az üdvösségre. Ha emlékezünk arra, hogy *Isten az, aki hív, akkor ezt nem nehéz megértenünk. Ő az, aki „azokat, a melyek nincsenek, előszólítja mint meglévőket*” (Rm 4:17).

⁸Az angol *offer* szó mindkét jelentést hordozza. (A ford. megj.)

⁹*Westminsteri Nagykáté* 63. kérdés-felelet

Ezt a hívást az evangélium hirdetésében hallhatjuk. A Szentlélek belső munkája teszi hatékonyra az üdvösségre, és így némelyek nemcsak meghallják a hívást, hanem engedelmeskednek is annak. A Lélek munkája által *Isten* hív *Krisztusban*, nem pedig az igehirdető. Az igehirdető csupán eszköz.

Az istentelenek ezért kárhoztathatóak az engedetlenség miatt, amikor nem hajlandóak engedni a hívásnak. Hitetlenségük miatt nem csupán egy embert, hanem magát az élő Istent utasítják el, aki egyszülött Fián keresztül beszél. Ez nagyon súlyos bűn.

Ez az oka annak is, hogy az igehirdető semmit nem hozhat, csak az Írást. A hallgatóknak Isten Igéjét kell hallaniuk, nem az igehirdető gondolatait, elméleteit, politikai megjegyzéseit stb. Az igehirdetőnek arra is figyelnie kell, hogy ne tompítsa el Isten szuverén hívását mindenféle felesleges könyörgéssel vagy *marketingmódszerrel* azt a benyomást keltve, hogy Isten a bűnösök akaratára várakozik.

Az evangélium hirdetésében világosnak kell lennie, hogy Isten szuverén módon hitet és bűnbánatot követel a bűnösöktől – ő, a Mindenható, a menny és föld Bírāja engedelmességet vár, és az engedetlenséget meg fogja büntetni. Az ilyen igehirdetés által a bűnösök üdvözülnek, Isten pedig megdicsőül.

4.21. A hit lényege

Amikor a hitről beszélünk, akkor általában az Istenbe és az ő Fiába, az Úr Jézus Krisztusba vetett hit és bizalom *aktivitására* gondolunk. A hithez ezek is hozzátartoznak, de mindenekelőtt még valami más is. A hit legmélyebb valóságában és lényegében a *Krisztussal való egység*. Erre utal a *Heidelbergi Káté* is, amikor úgy beszél az igaz hitről, mint Krisztusba oltatásról,¹⁰ valamint a *Westminsteri Nagykáté*, amikor azt mondja, hogy a hit nemcsak annak beismerése, hogy az evangélium ígérete igaz, hanem egyszersmind *Krisztus elfogadása és a benne való megnyugvás* az üdvösségre.¹¹ A hit aktivitásától megkülönböztetve ezt a Krisztusba oltatást, a benne való részesedést és megnyugvást a teológia időnként a *hit erejének* vagy a *hit lényegének* nevezi.

A Szentírás olyan helyeken tanítja, hogy a hit Krisztussal való egység, mint például a János 17:20–21-ben, a Galácia 2:20-ban vagy az Efézus 3:17-ben. Ezt az egységet megmutatja maga az, ahogyan az Írás beszél a hitről. Az Újszövetségben például a görög több különböző kifejezést használ, amelyek legtöbbször arra utal, hogy a hit élő kapcsolatra és egységre juttat minket Krisztussal. A Szentírás leggyakrabban a *Krisztusban* való hitről beszél. Mi másra utalhatna ez, mint arra, hogy hit által

¹⁰ *Heidelbergi Káté* 20. kérdés-felelet. (Az a kifejezés, hogy „*ővele eggyé válnak*”, így is fordítható: „*őbelé oltatnak*.” A ford. megj.)

¹¹ *Westminsteri Nagykáté* 72. kérdés-felelet

csontjából való csont és testéből való test vagyunk (Ef 5:30)? A Szentírás a görögben a Krisztus*ba* (Jn 3:16, 18; Kol 2:5), a Krisztus*ra* (Rm 9:33; 10:11) vetett vagy a Krisztuson (Csel 11:17; 16:31) való hitről is beszél.

A fenti szakaszok az Isten Fiával való szoros, személyes egységre és közösségre utalnak. Még azok a részek is, amelyek egyszerűen a Krisztusban való hitről beszélnek, maguk után vonják, hogy hit által elég közel vagyunk hozzá, hogy végül hallhatjuk őt beszélni, tudhatjuk, mit mond, és bízhatunk abban (Jn 14:11; 2Tim 1:12). Ez az igaz hit természete. Ez különbözteti tehát meg az igaz hitet minden hamisítványtól. A hamis hit sok más tekintetben utánozza az igaz hitet, de van valami, amit nem tud utánozni, mégpedig a hit által *Krisztusban* való létet.

Ha a hitet Krisztussal való egységnek látjuk, akkor azt is értjük, hogy a hit *szükségszerűen* Isten ajándéka. Ha csak a hit *aktivitásáról* beszélünk, akkor azt fogjuk gondolni, hogy a hit belőlünk és saját akaratunkból fakad. Ha viszont emlékszünk arra, hogy a hit mindenekelőtt Krisztussal való *egység*, akkor világos, hogy a hitnek Isten munkájának és ajándékának kell lennie. Képesek vagyunk egyesíteni magunkat Krisztussal? Nem jobban, mint ahogyan egy vessző beolthatja magát a fába.

A hitnek ez a felfogása sok más dolgot is megmagyaráz. Megmutatja például, hogy a megigazulásban Krisztus igazsága miként lesz a miénk *hit által*. Megmagyarázza, hogy a hit hogyan lehet az a győzelem, amely győzedelmeskedik a világ felett, ugyanis nem a hitben rejlő valamilyen erő győz, hanem a hit Krisztusba helyez minket, és így eggyé tesz minket Krisztusnak a bűn, a halál, a világ és a Sátán feletti győzelmével.

Milyen csodálatos tehát, ha azt mondhatjuk, hogy van hitünk. Ezzel megvalljuk, hogy Isten csodálatos és szuverén munkája által Krisztusban élünk, ő pedig bennünk, és soha többé nem szakadhatunk el egymástól.

4.22. A hit és az ismeret

A hit aktivitásával kapcsolatban hisszük, hogy a hithez hozzátartozik az *ismeret*. Mindig voltak olyanok, akik el akarták választani egymástól a hitet és a tudást, és a hitre *vak* elfogadásként vagy bizalomként tekintettek. Ez ma különösen gyakori.

A római katolicizmus mindig azt tanította, hogy a hit és az ismeret elválasztható, különösen a rejtett hitről szóló tanításában, amely mindenféle értelmes tartalom nélküli hitet jelent. Róma szerint ez sok vagy éppen a legtöbb laikus hite. Ugyanezt tanítja a modernizmus és a neoorthodoxia, valamint a karizmatikus és más dogmaellenes mozgalmak. Nem tagadják kifejezetten, hogy a hit magában foglalja az ismeretet, de elkülönítik a kettőt a tanok és a tanítások befeketítésével és gúnyolásával. Sajnos ez

az elhajlás több református teológusnál és tanítónál is megtalálható. Ők sem tagadják kifejezetten, hogy a hit ismeret, mindazonáltal mégis erre jutnak, amikor a teológiájuk részeként paradoxonokról és ellentmondásokról beszélnek.

A fent nevezett emberek azok, akik szerint Isten az evangéliumban minden embert szeret, de a kiválasztásban nem; kijelentett akaratában mindenkit üdvözíteni akar, de titkos akarata szerint nem; jó szándékúan üdvösséget ajánl mindenkinek, miközben nem döntött úgy, hogy mindenkinek hitet ad. Ez a fajta beszéd irracionális és az értelem ellen való. Senki nem *értheti meg* az efféle ellentmondásokat. Ezeket csak hallgatólagosan lehet elfogadni, így pedig a hit vak ugrássá válik, nem pedig ismeret kérdésévé. A Szentírással is ellentétes, ha ellenkezünk az ismerettel és a tannal. A János 17:3-ban Jézus úgy határozza meg a hitet, mint Isten és Jézus Krisztus *megismerését*, akit ő elküldött. Jézus azt mondja, hogy ez az *ismeret* az örök élet: nem csupán a bizalom, hanem a tudás is.

A 2Timótheus 1:12-ben Pál saját hitéről *meggyőződés*¹² beszél, de azt mondja, hogy azért győződött meg, mert először tudásra tett szert. Tényleg lehetetlen meggyőződni arról, hogy Jézus Krisztus meg tud tartani minket, amíg nem tudjuk, hogy ő Isten egyszülött Fia, aki eljött testben, szenvedett, és meghalt a kereszten a mi bűneinkért.

Nem vehetjük meg az ismeretet. A tudás önmagában haszontalan; szükség van *bizalomra* is. A Szentírás azonban világossá teszi, hogy a tudás jó dolog. A 2Korinthus 4:6–7 szerint „*az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világoztatása*” a mi kincsünk (ld. még Lk 1:77; Ef 1:17; 4:13; Fil 3:8; Kol 2:3; 2Pt 1:2–3). A *nem tudásban* nincs bizonyosság.

A hit ismeret nélkül valóban egy ugrás a sötétségbe. Isten azonban nem a sötétségben van. Ő világosságban lakozik. A mi Urunk Jézus Krisztust sem lehet a sötétségbe való ugrással megtalálni. Ő a *világ Világossága*, és világosságra kell jutnunk ahhoz, hogy higgyünk benne. Ez a világosság az Isten dicsősége ismeretének világossága Jézus Krisztus arcán (2Kor 4:6).

4.23. A hit és a bizalom

Egyértelmű abból a sokféle jellemzésből, amellyel a Szentírás a hitet leírja, hogy az üdvözítő hit különböző *aktivitásokat* tartalmaz. Ezekben a leírásokban láthatjuk, hogy a hívőknek adatott és általuk gyakorolt hitnek van egy bizonyos fejlődése és

¹²A KJV szerint; a Károli *bizonyosságnak* fordítja. (A ford. megj.)

növekedése. A Lukács 17:5 például így ír: „*És mondának az apostolok az Úrnak: Növeljed a mi hitünket!*”

Jóllehet Krisztus mindig a hit tárgya, a hit magában foglalja azt is, hogy reá *tekintünk* (Ézs 45:22¹³), hozzá *jövünk* (Mt 11:28), hozzá *menekülünk* védelemért (Zsid 6:18), *befogadjuk* őt (Jn 1:12), *felöltözzük* őt (Rm 13:14), illetve *átadjuk* vagy *átengedjük* *magunkat* neki (2Kor 8:5).

A fentebbiek leginkább az üdvözítő hit második aktivitását írják le, mégpedig a Krisztusba vetett *bizalmat*. Már elmondtuk, hogy az üdvözítő hit egyik fő része az ismeret. A bizalom egy másik rész. Az üdvözítő hitnek ezt a két elemét a 2Timótheus 1:12 egymással kapcsolatban említi: „tudom, *kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra.*” Ahogyan ez a vers rámutat, a bizalom vagy meggyőződés a tudásra alapul. Maga a *meggyőződés* szó is erre utal. Az embert az igazság és a logikus, józan érvek győzik meg. Tudás nélkül nem bízhatunk, és nem lehet meggyőződésünk. Nem bízhatunk Krisztusban az üdvösségre, amíg nem tudjuk, hogy ő Isten, aki megjelent testben (1Tim 3:16), aki életét váltságul adta sokakért (Mt 20:28).

Az üdvözítő hitnek ez a második eleme (a Krisztusban való bizalom) az üdvözítő hit *személyes* természetét emeli ki. Ez a bizalom az, ami a hit ismeretét egyszerű tudásból Isten valódi, személyes ismeretévé teszi, amint ő Jézus Krisztus által kijelenti magát. E bizalom nélkül nem lenne különbség az üdvözítő hit és az ördögök *hite* között, hiszen ők is *hiszik*, hogy az Isten egy, és rettegnék (Jak 2:19). Nemcsak az ördögök hisznek ebben az értelemben. Sokaknak megtanították az Ige igazságát, és nem találják azzal szemben semmilyen érvet, de soha nem *bíztak* Istenben vagy Krisztusban.

A bizalom az üdvözítő hit részeként megengedi, hogy az ember ne csak az Ige igazságát lássa, hanem azt is, hogy ez rá is vonatkozik. A bizalmat tehát úgy írhatjuk le, mint önmagunk Krisztusnak való átadását vagy benne való megnyugvást (Mt 11:28). Ez magában foglalja önmagunk teljes megtagadását és a lélek neki való megadását a Lélek ereje és kegyelme által.

Némelyek a hitről kizárólag mint ismeretről vagy értelmi szinten való igaznak tartásról beszélnek. Mi is hisszük, hogy szükséges a tudást hangsúlyozni a manapság olyan népszerű, *érzésekre* való hagyatkozással és az igaz tanításnak való ellenállással szemben. Mindazonáltal hitünk szerint és a Szentírás tanítását alapul véve a hitről nem elég csupán intellektuális aktivitásként beszélni. Ez ugyanis – ahogyan Pál mondja a 2Timótheus 1:12-ben – magában foglalja azt, hogy elkötelezzük önmagunkat Krisztus

¹³KJV: „*Tekintsetek rám, hogy megtartassatok.*” (A ford. megj.)

mellett, és így békét és nyugalmat találunk őbenne. Enélkül semmik vagyunk és semmink nincsen.

4.24. A megigazulás

Mi a megigazulás (megigazítás, igaznak nyilvánítás)? Sajnos ma kevesen tudják, mit is jelent ez a szó, és még kevesebben ismerik a megigazultak boldogságát, noha a megigazulás tana a keresztyén hit alapelemei közé tartozik. A megigazulás megértéséhez először is tudnunk kell, hogy ez a szó az *igazság* szinonimája. Megigazultnak és igaznak lenni ugyanazt jelenti. Másodszor látnunk kell, hogy a megigazulás egy *jogi* kifejezés. A megigazulásban Istennel mint *Bíróval* állunk szemben (Zsid 4:13). A megigazulás a legfőbb Bíró *ítélete*, amely ellen nincs fellebbezés (Jób 40:3). Harmadszor és ebből kifolyólag a megigazulás érinti *jogi státuszunkat* (helyzetünket, állapotunkat) a törvény és Isten előtt (Zsolt 130:3). Ez a jogi helyzet vagy állapot meghatározza, hogy élvezni fogunk-e bizonyos jogokat és kiváltságokat, vagy büntetésben lesz részünk.

Amikor egy bíró ítéletet hirdet, csak két lehetséges *kimenetel* van: ártatlan vagy vétkes, igaz vagy hamis. A bűnösök igaznak nyilvánításában Isten, a Bíró *ártatlannak* hirdeti ki őket minden gonosztettől vagy bűntől (4Móz 23:21; 2Kor 5:19). A megigazítás csodája az, hogy Isten ártatlannak nyilvánítja a *bűnösöket*. Akik igaznak nyilváníttatnak, azok minden vétket elkövettek és elkövetnek, mégpedig éppen a Bíró ellen (Zsolt 51:6; Rm 5:18, 21). Az ítélet, amellyel Isten igaznak nyilvánítja őket, a médek és perzsák törvényéhez hasonlít: megváltoztathatatlan, mert Isten nem változik. Isten azonban nem hazudik egy ilyen ítélet meghozásánál (4Móz 23:19). Az ő ítélete igaz és igazságos.

A fentiek azt jelentik, hogy a bűnös saját érdemei vagy cselekedetei alapján nem igazulhat meg, és nem lehet ártatlan Isten előtt (Rm 3:28; 4:6). Az igaznak nyilvánítás alapja – egy ilyen alapra mindenképpen szükség van – Jézus Krisztus tökéletes engedelmsége, szenvedése és halála.

Jézus azok helyetteseként lép fel, akiket az Atya neki adott. Szenvadése és halála az ő bűneik büntetése (Ézs 53:5), és tökéletes engedelmsége által jóvátételt fizet, megfizetve azt, amit nem ő ragadott el (Zsolt 69:5).

Gondoljunk egy tolvajra, akinek vezekelnie kell bűnéért, nemcsak elszenvedve a büntetést, hanem visszafizetve azt, amit ellopott! Krisztus nemcsak elszenvedi bűneink büntetését, hanem meg is fizeti Istennek az Istent dicsőítő engedelmség adósságát, amelyet mi nem fizettünk meg.

Krisztus mindezt az övéiért teszi. Engedelmissége, szenvedése és halála nekik számít be, vagy amint a Szentírás mondja, nekik tulajdonítatik (2Kor 5:19). Isten előtt így olyanok lesznek, mintha sohasem vétkeztek volna, és soha nem követtek volna el semmilyen bűnt.

Milyen csodálatos tehát megigazítottnak lenni! Semmi nem fogható ahhoz, ha tudjuk, hogy Istennél nincs kárhóztató ítélet ellenünk. Ezen múlik minden más áldás, kiváltság és ezek gyönyörűsége. Ahogyan Pál mondja: „*mindent kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem, és találtassam ő benne, mint a kinek nincsen saját igazságom a törvényből, hanem van igazságom a Krisztusban való hit által, Istentől való igazságom a hit alapján*” (Fil 3:8–9).

4.25. Megigazulás hit által

Amikor a Szentírás a *hit által* való megigazulásról beszél, akkor számos fontos igazságot tanít. A hit által való megigazulás azt mutatja meg, hogy a bűnös hogyan nyilvánítatik *ténylegesen* igaznak Isten előtt. Megmagyarázza, hogy Isten mint Bíró hogyan alkalmazza a megigazító ítéletét a bűnösre, hogy az a vétkes állapotból ártatlanná váljék. Amikor hit által megigazulunk, a hitünk igazságul számít be (tulajdonítatik) nekünk (1Móz 15:6; Rm 4:5). Isten Bíróként igazságul vagy ártatlanságul fogadja el a hitet.

Ezt azonban nem azért teszi, mert a hit önmagában értékes, vagy a hit és a hitben való engedelmissége valamilyen módon elfogadható a törvénynek való tökéletes engedelmisség helyettesítőjeként, hanem magának a hitnek a jellemzői miatt. Amint láttuk, a hit annak legmélyebb valóságában a Krisztussal való *egység köteléke*. Ez megmagyarázza, hogy miként igazulunk meg hit által. A hit nem azért számít a mi igazságunknak, mert egy helyettes cselekvés vagy mert önmagában értékes, hanem mert kapcsolatba hoz minket Krisztussal és az ő tökéletes igazságával.

Valójában tehát Krisztus igazsága, engedelmissége, szentsége és cselekedetei által igazítottunk meg, amelyek hit *által* lesznek a mieink. Egyedül hit által igazulhatunk meg. Semmi más nem ragadhatja meg Krisztust és az ő igazságát, csak a hit, és semmi más nem találhat elfogadásra Isten előtt megigazulásunkért, csak Krisztus igazsága.

A hit nem is egy másféle cselekedet. A hit által való megigazulás nem azt jelenti – ahogyan azt sokan hiszik –, hogy Isten Bíróként úgy döntött, hogy a törvény minden cselekedete helyett csak egyetlen dolgot – egyetlen cselekedetet – fog megkövetelni tőlünk, mégpedig a hitet.

A hit nem olyasvalami, amit mi mutatunk fel, aminek bennünk van az eredete, ahogyan sokan tanítják. A hit nem egy döntés, amelyet a bűnös hoz meg, hiszen nem

is hozhat ilyen döntést, amíg el van veszve bűneiben. Maga a hit, amely által igaznak nyilvánítottunk, szintén is Isten ajándéka. Ő nemcsak az igazságról gondoskodik azért, hogy megigazulhassunk, hanem arról az eszközzől vagy módról is, amely által ez az igazság a miénk lesz.

Megigazulásunk tehát teljes mértékben Isten munkája. Tőle van minden, ami szükséges a mi igazságunkhoz. Isten ajándéka a minket megigazító igazság, a személy, aki adja, és az eszköz, amely által elnyerjük azt.

Azt jelenti tehát a *hit által* való megigazulás, hogy *nem cselekedetekből* nyilvánítottunk igazzá. Jó cselekedetekre hívatunk el, sőt ezek el is vannak rendelve számunkra (Ef 2:10), de ezeket az elnyert üdvösség bizonyítékeként és az azért való hálából tesszük, nem pedig az üdvösség megszerzéséért vagy kiérdemléséért. Cselekedeteinknek *semmi* köze nincs Isten előtti állapotunkhoz. Egyedül Krisztus munkája változtathatja meg állapotunkat és igazíthat meg minket.

Ahogy az Írás mondja: „*Hol van tehát a dicsekedés? Kirekesztetett*” (Rm 3:27). „*Mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek* [beleértve megigazulásunkat is]. *Övé a dicsőség mindörökké*” (Rm 11:36). Micsoda áldás a hit ajándéka által elnyert, ingyenes, kegyelmes megigazítás, és milyen kegyelmes Isten, aki így igazítja meg az érdemtelen bűnösöket.

4.26. A megigazulás és a kiválasztás

Miközben nem hisszük, hogy Isten népe *ténylegesen* és teljesen igaznak nyilvánított az örökkévalóságban (a világ megalapítása előtt), hisszük, hogy nagyon szoros kapcsolat áll fenn a kiválasztás és a megigazulás között. Isten népe *hit által*, nem pedig *kiválasztás által* igazul meg. Megigazulásuk azonban elválaszthatatlan a kiválasztásuktól.

Először is, amikor Isten elrendelte, hogy az ő népe az övé legyen, azt is *elrendelte*, hogy megigazítja őket, és csakis őket. Elrendelte, hogy szentek és *feddhetetlenek* legyenek (Ef 1:4). Ez a megigazításukról szóló tanácsvégezés.

Másodszor, mivel Isten örök szeretete szerint Krisztusban kiválasztotta őket, Isten az örökkévalóságban megigazítottnak és büntetlennek *látta* és tekintette őket. Mivel Isten bűn nélkülinek látta őket, rájuk helyezte az ő szeretetét is. Isten úgy adta őket az örökkévalóságban Krisztusnak, mint akiket öröktől fogva bűn nélkül lát.

Itt a 4Mózes 23:21 különösen is fontos. Figyeljük meg a múlt időt: „Nem vett észre *Jákóbban hamisságot*.” Ugyanez a múlt idő jelenik meg a Róma 9:13-ban: „*Jákóbot szerettem*.” A szuverén kegyelemben hívők ezt a szóhasználatot mindig úgy értették, mint ami Isten örök tanácsvégezésére utal.

A 4Mózes 23:21 a válasz Bálák és Bálám azon kísérletére, amikor meg akarták átkozni Isten népét. Ugyan Krisztus még nem jött el, és az engesztelés vére még nem ontatott ki, de Isten népét már nem lehetett megátkozni azért, amit Isten öröktől fogva elvégzett.

Egyedül ebben az értelemben vagyunk hajlandóak az örök megigazításról vagy inkább az öröktől fogva való megigazításról beszélni. Nagyon fontos a megigazulásnak ezt az örökkévaló hátterét hangsúlyozni.

Ha elvlasztjuk egymástól a megigazulást és Isten örök, kiválasztó tanácsát, akkor egy olyan megigazulást kapunk, amely mindenki számára elérhető, ha hisz. Ez egy feltételes megigazulás, amely valamilyen módon a bűnösnek az evangéliumra adott választától függ. Ez nem az ingyenes, kegyelemből való megigazulás, amelyről a Szentírás beszél.

Így a megigazulás Jézus halálában a kiválasztás tanácsa alapján válik elérhetővé a választottak számára, és csak nekik. A kiválasztás ugyanezen tanácsa által ők, és egyedül ők részesednek a hit ajándékában, amely által a megigazulás az övék lesz.

A nem választottak számára nem lehetséges a megigazulás és az igazság. Számukra nincs bocsánat. Ami sem Isten tanácsvégzésében, sem Krisztus keresztjében nem létezik, az nem ajánlható fel nekik, hacsak nem teszünk erőszakot azon, amit a Szentírás Isten igazmondásáról és változhatatlanságáról tanít.

Azért létezik ilyen szoros kapcsolat a kiválasztás és a megigazulás között, hogy megigazulásunk által megismerjük kiválasztásunkat. A bűnök bocsánatát hit által megtapasztalva tudjuk, hogy azt tőle nyertük, aki „nem vett észre Jákóbban hamisságot, és nem látott gonoszságot Izráelben” (4Móz 23:21).

Dicsőség az ő nevének, aki szuverén módon megigazítja népét.

4.27. A megigazulás és az engesztelés

Amint már láttuk, a megigazulás nem választható el sem a kiválasztástól, sem a kereszttől. A megigazulás, amely Jézusnak a kereszten végzett engesztelő művén alapul, az örökkévalóságra tekint vissza. Ez rendkívül fontos. Amit Isten nem végzett el, az időben egyáltalán nem történhet meg, mint például a nem választottak megigazulása. Amit Krisztus kereszthalála által nem vásárolt meg és nem nyert el mindenki számára, az nem is elérhető mindenkinek.

Így tehát nincs a nem választottak számára *felajánlható* megigazulás (igazság vagy bűnbocsánat). Az evangéliumot mindenki felé prédikálni kell, Isten Krisztusban való igazságát hirdetni kell (Rm 3:25–26). Minden hallgatót hitre kell felszólítani azzal

a biztos ígérettel, hogy aki hisz, Isten előtt igazságot nyer. Az időben azonban nyilvánvaló lesz, hogy ez az ígéret csak azoknak szól, akiket Isten kiválasztott, és akikért Krisztus meghalt a kereszten. A megigazulás ígérete tehát kizárólag a választottaknak szól, és bizonyosan teljesül is számukra, amikor Isten kegyelmesen megadja nekik azt a hitet, amely által megigazulnak (Ef 2:8–9).

Az, hogy Krisztus *csak* a választottakért halt meg, a partikuláris (speciális) megváltás (korlátozott engesztelés) tana. Ez a Szentírás egyértelmű tanítása. Krisztus halála *biztosítja* Isten választottainak megigazulását (Ézs 53:11; Rm 3:24; 5:9, 19). Ez azért lehet így, mert Krisztus az ő szenvedése és halála által tökéletes engedmességet állított engedetlenségük helyére, és elviselte a bűneikért való büntetést.

Ezen a módon Krisztus tökéletes igazságot (ártatlanságot) szerzett számukra, amely elfogadható a Bíró, Isten előtt. Ez az igazság hit *által* lesz az övék, Isten így törli el vétküket, és így fogadja be őket ismét jóindulatába és jelenlétébe. Krisztus munkája tehát megigazulásuk *alapja*.

Krisztus haláláról beszélhetünk úgy is, mint Isten népének objektív értelemben vett megigazulásáról (Rm 5:19). Halála által mindazt félretette az útból, ami elválasztotta őket Istentől, és olyan igazságot szerzett nekik, amelyet Isten elfogad, és amelyben kedvét leli (Ézs 53:11). Krisztus tehát nem valamiféle általános, hanem bizonyos személyek számára elrendelt és megvásárolt igazságot szerzett. Ez az igazság azon az áron tartozik hozzájuk, amelyet Krisztus a kereszten kifizetett. Nincsen egyéb igazság, csak ez (Rm 10:1–4).

A szuverén, kegyelmes, partikuláris kiválasztás és a partikuláris engesztelés együttesen biztosítják mindazoknak a tényleges, hit által való megigazulását, akiket Isten Krisztusnak adott. Egy feltételesen mindenki számára elérhető megigazulás el van szakítva a kiválasztástól és a kereszttől – és senkit nem igazít meg.

4.28. A fiúvá fogadás

Az üdvösség rendjében sokszor nem találjuk meg a fiúvá fogadást. Ennek az oka nem az, hogy a Szentírás nem beszél róla, hanem hogy ez a megigazulás gyümölcse. Ezért úgy vesszük, mint ami a megigazuláshoz tartozik. A fiúvá fogadás valóban a megigazulás első és legnagyobb gyümölcse. Amikor bűneinkre ingyen bocsánatot nyerünk, és Krisztusban igazakká leszünk, Isten nemcsak befogad minket, hanem mint *saját, kedves gyermekeit* fogad be.

A Szentírás sokszor beszél fiúvá fogadásunkról, arról, hogy kegyelemből vagyunk Isten gyermekei, és ő a mi Atyánk. Ezért nem helytelen a fiúvá fogadásról

külön is beszélni. A fiúvá fogadás a megigazuláshoz hasonlóan több lépésből áll. Vissza-vezethető az örökkévalóság tanácsára, és az új égen és új földön fog beteljesülni. A lépések a következők.

Először is Isten öröktől fogva szeretetébe fogadott és kiválasztott minket arra, hogy az ő gyermekei legyünk (Rm 8:29; Ef 1:5). Emlékezzünk arra, hogy Isten nem azért választ minket, mert alkalmasak vagyunk vagy leszünk arra, hogy az ő gyermekei legyünk, hanem azért, hogy az ő gyermekei lehessünk. Eleve el vagyunk rendelve a fiúvá fogadásra.

Másodszor Krisztus szenvedésében és halálában Isten jogi alapot ad fiúságunknak, e jogi alap nélkül ugyanis nem lenne jogunk atyai szeretetéhez és gondoskodásához, valamint ahhoz, hogy az ő házában lakjunk (Gal 4:4-5; Ef 2:13). Gondolhatunk erre így: örökbefogadási papírjainkat Krisztus az ő vérével írta és pecsételte meg.

Harmadszor valójában a Lélek munkája által fogadtatunk be Isten közösségébe és családjába, hogy megtapasztalhassuk az ő hozzánk való szeretetét és gondoskodását (Gal 4:6-7). A Szentlélek eljövételéről a János 14:18 szó szerint ezt mondja: „*Nem hagylak titeket árváknak; eljövök ti hozzátok.*”

A fiúvá fogadásnak ezen a pontján Isten olyan csodát tesz, amely meghaladja az örökbefogadás földi gyakorlatát. Isten a Lélek által újjászüli minket az ő képmására és hasonlatosságára, hogy hozzá hasonlóak legyünk. Ez egy olyan dolog, amely sosem lehet igaz a mi örökbefogadott gyermekeinkre (Ef 4:24; 1Jn 3:1-2).

Negyedszer, mivel „*még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk*” (1Jn 3:1), az ítélet napján meg fog történni, amit a Szentírás Isten fiai megjelenésének nevez (Rm 8:19). Akkor mindenki meg fogja látni, mik vagyunk Krisztusban, és befogadtatunk örök otthonunkba, hogy ott örökre Atyánkkal lakozhassunk. Isten azon a napon a testünket is örökbe fogadja, azaz megszabadítja a bűn jelenlététől és hatalmától (Rm 8:23). Ezt várjuk.

Öröktől fogva elrendelte, Krisztusban elkészítette, a Lélek által részesít benne, az örökkévalóságban tökéletessé teszi – Istennek milyen csodálatos és kegyelmes munkája a mi fiúvá fogadásunk. Amint János mondja: „*Lássátok milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk*” (1Jn 3:1).

4.29. A békesség

Az istentelen világ, amelyben élünk, sokat beszél a békéről: béke a Közel-Keleten, béke ott, ahol küzdelem és háború van. Senki nem örül a vérontásnak, az öldöklésnek,

a harcnak; mindenki a békét választaná. Mégsem felejthetjük el, hogy a Biblia mond valamit a békességről. A valódi békesség a megigazulás egyik gyümölcse (Rm 5:1).

A Biblia azt mondja, hogy nincs békesség a gonoszoknak (Ézs 57:21). Azt mondják, hogy „*Békesség, békesség, és nincs békesség*” (Jer 6:14). „*Olyanok, mint egy háborgó tenger, a mely nem nyughatik, és a melynek vize iszapot és sárt hány ki*” (Ézs 57:20). Nem is ismerik a békesség útját (Ézs 59:8).

Mindez azért igaz, mert az egyetlen, valódi békesség az Istennel való békesség Jézus Krisztus által. Ő a békesség Fejedelme (Ézs 9:6). Az ő békessége az a békesség, hogy rendben vagyunk Istennel, tudjuk, hogy Isten nem kárhoztat minket, és megtapasztaljuk a bűnök bocsánatát az ő kereszten bemutatott áldozata és kiontott vére által.

A valódi békesség a szív, a lélek és a lelkiismeret csendessége, amely annak ismeretéből fakad, hogy Isten nem haragszik ránk, és Krisztus elvette bűneinket, így már semmi nem választhat el minket Isten szeretetétől: „*És lesz az igazság műve békesség, és az igazság gyümölcse nyugalom és biztonság mindörökké*” (Ézs 32:17).

Ezt a békességet a Krisztusba mint Megigazítóba vetett hit által nyerjük el: „*Megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által*” (Rm 5:1). Ez azoké, akik engedelmesen járnak mindazokban, amiket Isten parancsolt: „*Annakokáért szerettem, (...) igyekezzetek, hogy szeplő nélkül és hiba nélkül valóknak találjon titeket békességben*” (2Pt 3:14).

Enélkül a lelki békesség nélkül semmi más nem számít. Az emberek közti békesség csak ámitás, amíg nincsenek békességben Istennel. Nem is állhatnak valódi békességben egymással, amíg Jézus Krisztus által meg nem békélnék Istennel.

A politikusok, a tárgyalások, a tüzszünetek soha nem adhatnak valódi és tartós békét, mert még ha teljesítik is a céljukat, nem változtatják meg az emberek szívét. Amíg Isten Jézus Krisztusban való kegyelme el nem jön hozzájuk, az emberek „*gonoszágban és irígységben élők, gyűlölségesek, egymást gyűlölők*” (Tit 3:3) lesznek.

Ha nincs valódi békesség Istennel, akkor nem lehet teljesen véget vetni a világunkban folyó küzdelmeknek és háborúknak, így a keresztyének nem bíznak az emberi erőfeszítésekben, ígéretekben és szervezetekben, hanem Krisztus eljövételét, a jelenvaló világ végét és a Jelenések 21-ben leírt új eget és új földet várják. Az egyházra vagy éppen saját családtagjaikra nézve a keresztyén ember könyöröghet a háborúk és küzdelmek ideiglenes végéért, de az a békesség, amelyet valóban keres, nem ezen a világon van, hanem az elkövetkezendőben.

Ezért mondja Jézus mindazoknak, akik hisznek benne: „*Békességet hagyok néktek; az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, a mint a világ adja*” (Jn 14:27). Isten adja meg a valódi békességet neked és nekem is! Bárcsak sok embernek megadná!

4.30. A megtérés

A megtéréssel foglalkozhatnánk az újjászületéssel együtt is, mert akkor kezdődik a megtérés. Valóban, a legtöbb keresztyén Isten kegyelmének ennek a *legelső munkájára* utal az ő népének szívében és életében, amikor a megtérésről beszélnek, vagy ezt kérdezik: „Mikor tértél meg?”

Mi a megszentelődéssel kapcsolatban azonban inkább a megtéréssel szeretnénk foglalkozni hangsúlyozva, hogy ez a keresztyének életében egy folyamatos, naponkénti aktivitás. Ezt láthatjuk, ha arra gondolunk, hogy a *megtérés fordulást* jelent. Ez a bűntől való *elfordulásra* (Ez 33:11), illetve az Istenhez való *oda*fordulásra utal (Lk 1:16). *Mindkettőnek* meg kell lennie. Némelyek elfordulnak egy bizonyos bűntől, például a részegeskedéstől, de nem fordulnak oda Istenhez. Ők nem tértek meg. Mások pedig állítólag odafordultak Istenhez, de nem fordultak el bűneiktől. Ők sem tértek meg.

A bűntől való elfordulás magában foglalja a bűnbánatot (Csel 26:20), valamint a bűn, a Sátán és a test elleni folyamatos harcot (1Kor 9:26–27; Gal 5:17). Ezeket a Szentírás az *ó ember levetkőzésének* nevezi (Kol 3:9). Az Istenhez való odafordulás a szent életet tartalmazza (Csel 26:18), ezt pedig a Szentírás az *új ember felöltözésének* hívja (Kol 3:10).

Ezen a ponton nagyon sokan tévednek. Szerintük a megtérés bizonyítéka egy összejövetelel való kézfeltartás vagy egy „Krisztus melletti döntés”, és magukat vagy másokat ezen az alapon tekintik „megtértnek”. Azonban bűnbánat és szentség nélkül a megtérés csupán színlelés, és az emberek távol maradnak a mennyek országától (Mt 18:3).

A megtérés fordulata akkor kezdődik, amikor Isten először jelenti ki életünkben szuverén kegyelmét. Ezzel azonban még nem ér véget. Életünk minden napján el kell fordulnunk bűneinktől. Amíg vétkezünk, addig bűnbánatot kell tartanunk (1Jn 1:8–9), és folyamatosan Isten félelmében kell véghez vinnünk megszentelésünket (2Kor 7:1).

Hangsúlyoznunk kell a naponkénti megtérés szükségét. Az igazán fontos kérdés nem az, hogy „Mikor tértél meg?”, hanem az, hogy „*Most* meg vagy-e térve?” Az úgynevezett „Krisztus melletti döntések” vagy évekkal ezelőtti tapasztalatok semmit nem jelentenek egy olyan ember esetében, aki ma is régi bűneiben él és jár. Ezt olyannyira elfelejtették, hogy egyes körökben egy újfajta keresztyént találtak ki, akit „testi keresztyénnek” hívnak. Ez egy olyan embercsoportot takar, akik hitvallást tettek, vagy volt valamilyen „megtéréselményük”, de még mindig ugyanazt a bűnös életet élik.

Nem számít, hogyha valaki nem tudja megjelölni üdvössége kezdetének napját és óráját. Nem mindenki úgy tér meg, mint Pál (2Tim 3:15). Ha a keresztyének

Isten csodálatos kegyelme által most megtért életet élnek – olyan életet, amelyet Isten Szentlelkének ereje *megfordított* –, akkor megtért emberek.

Ne feledjük azt sem, hogy a megtérés a Szentlélek munkája! Nem a mi döntésünkön vagy választásunkon múlik. Amint a próféta mondja: „*Téríts meg engem és megtérek, mert te vagy az Úr, az én Istenem*” (Jer 31:18).

4.31. A megszentelődés

A megszentelődés az üdvösség rendjének az egyik utolsó, de semmiképpen sem legkevésbé fontos eleme. A megszentelődésben üdvösségünk isteni célja, Isten dicsősége kezd beteljesedni. A megszentelődés a szentséggel kapcsolatos, hiszen a szó jelentése: *szentté válni*. Isten népe szent életével *elkezd* megmutatni Isten és az ő kegyelme dicsőségét.

A megszentelődés a Szentlélek *egész életen át tartó* munkája a hívők szívében és életében, amely által szentté teszi őket, megszabadítja a bűn szennyétől és hatalmától, továbbá amelynél fogva Istennek és az ő Igéjének való engedelmisségben kezdenek élni. Az újjászületéssel kezdődik, majd pedig a halállal és a megdicsőüléssel végződik.

A megigazulástól eltérően a megszentelődés Krisztus *bennünk* végzett munkája (a megigazulás Krisztus *értünk* végzett munkája); egy egész életen át tart (a megigazulás egyszeri); mi is aktívak vagyunk benne (a megigazulásban passzívak vagyunk); eltávolítja a bűnünk szennyét (a megigazulás a bűn terhét veszi le).

Ha valaki megigazul, az olyan, mint amikor egy bevándorló *törvényesen* az új országa állampolgára lesz. Állampolgár lett, és ekkor elkezd megtanulni új országa nyelvét, viseli annak ruháit, eszi az ételét, és alkalmazkodik annak szokásaihoz – azért, hogy annak az országnak állampolgáraként éljen. A megszentelődés ugyanilyen. Isten népe ennek során tanulja meg a mennyei életet élni.

A megszentelődés azonban teljesen kegyelemből van. Semmit nem tanulunk magunktól, hanem *Isten tanít* minket a megszentelődésben. Jóllehet a szentségben és a jó cselekedetekben aktívak leszünk, mindig Isten az, aki munkálja bennünk „*mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből*” (Fil 2:13). Amikor megszentelődünk, üdvösségünk nem kerül a mi kezünkbe, mintha csak mi lennénk azért felelősek. A megszentelődés során nem kezdünk Istennel *együttműködni*, mintha üdvösségünk már nem teljesen kegyelemből lenne.

Jóllehet a megszentelődésünk során végzünk jó cselekedeteket, ezekben még mindig nincs érdem (Ef 2:8–10). Engedelmeskedünk ugyan, de még mindig nincs okunk a dicsekvésre. Szentségünk is Isten ajándéka, és megszentelődésünkért őt illeti minden dicsőség és hála. A megszentelődés nem választható, bár úgy tűnik, némelyek

így gondolják. Beszélnek *testi keresztyénekről*, és tagadják, hogy Krisztus az Úr a keresztyén ember életében. Tévednek.

A megszentelődés különbözik a megigazulástól, de szükségszerűen következik belőle. Amikor valakit ártatlannak találnak egy bűnben, ki kell engedni a börtönből. Miután megigazulásunk által Isten ártatlannak talált minket, Isten igazsága miatt ki kell minket engedni a romlottság és a bűn börtönéből. Ez történik a megszentelődésben.

A Zsidók 12:14 megmutatja annak lehetetlen voltát, hogy egy keresztyén ember ne szentelődjön meg: szentség nélkül „*senki sem látja meg az Urat*”. Ne higgyük tehát, hogy a szentség választható vagy lényegtelen! Ez a kegyelemnek azon munkája, amely által Isten megdicsőítteti az ő népében. Az Ézsaiás 43:21-ben ezt olvassuk: „*A nép, a melyet magamnak alkoték, hirdesse dicséretemet.*” Ezt a kegyelem biztosítja.

4.32. A szentség

A *megszentelődés* szó jelentése: *szentté válni*. Ez a jelentés önmagában azt mutatja, hogy a megszentelődés nem saját munkánk, bár annak során aktívak vagyunk, hanem Isten munkája bennünk. Szentté *formáltatunk*. Ahogyan arról korábban beszéltünk, ez a szentség nem választható, hanem létfontosságú. Enélkül senki nem láthatja meg Istent (Zsid 12:14). Isten a Szent (Ézs 40:25; 41:14), és senki nem állhat meg szent jelenlétében, ha nem szent (Zsolt 24:3–5).

De mi a szentség? A *szentség* szó lényege az *elkülönülés*. Ha valaki vagy valami szent, az elkülönített. Az Ószövetségben Izráel így volt szent nép, minden más nemzet-től *elkülönítve* (3Móz 20:24–26). Az izráeliták között pedig a papok „*szentség [voltak] az Úrnak*” (2Móz 28:36–38), mert egész életük *el volt különítve* Isten szolgálatára a templomban (1Krán 23:13). Ma az egyház egy elkülönített, szent nemzet és papok nemzete (1Pt 2:9). Ezért tagjainak szenteknek kell lennie (1Pt 1:15–16).

A szentségnek azonban mindig két része van. A szentség ugyanis *elkülönülés valamitől*, és *elkülönülés valamire*. Mindkét rész fontos. A hívők arra hívtak el, hogy *elkülönüljenek a gonoszástól és a gonosz emberektől* (2Kor 6:14–18; Ef 5:11–12). Nem mehetnek ki a világból (1Kor 5:9–11), azonban amennyire csak lehetséges, el kell különíteniük magukat az istentelenek társaságától, közösségétől, cselekedeteitől és életétől. Mindezeket túl tisztán kell tartaniuk magukat, „*szeplő nélkül (...) e világtól*” (Jak 1:27).

Az egyház és a világ, a hívő és a hitetlen, a világosság és a sötétség közti *elkülönülést* időnként *antitézisnek* nevezzük. Erről ír a 2Korinthus 6:14–15. Ez a fejezet azt is elmondja, hogy Isten *számára* vagyunk elkülönítve (16–18. v.). Enélkül a szentség nem lenne teljes. Az Istennek való *elkülönítés* azt jelenti, hogy neki vagyunk szentelve

és odaszánva éppen úgy, ahogyan az Ószövetségben a papok. Azt jelenti, hogy egész életünk Isten szolgálatára van elkülönítve: időnk, tulajdonunk, sőt testünk is.

Ez az elkülönítés nem valami részidős dolog. A szentség, az Úrnak való elkülönítés és az odaszánás nem csak az Úr napján vagy annak néhány órájában érvényes. Krisztus egész életünket megvásárolta, így Istenhez tartozik, neki van szentelve, és szentségben kell leélnünk.

Erre *hívattunk el*. Isten szent (1Pt 1:15–16), szentségre vagyunk választva és megváltva (Ef 1:4; 1Pt 1:18–19), és Isten elküldte nekünk az ő Szentlelkét (1Kor 3:16–17), ezért a szentség számunkra követelmény. A szentségre való felhívást újra meg újra megismétli a Szentírás. William Law szavaival élve ez egy *komoly* elhívás.¹⁴ *Hallottad-e ezt? Engedelmeskedtél-e ennek?*

4.33. Az antitézis

Néhány református időnként ír az *antitézisz*ről. Ilyenkor a sötétség és a világosság, a hívő és a hitetlen, az egyház és a világ között fennálló *elkülönülésre* és *szembenállásra* utalnak. Ez az antitézis Isten üdvözítő kegyelmének eredménye, és a Szentírás sokszor utal rá, jóllehet magát a szót nem használja.

Az antitéziszről legvilágosabban a 2Korinthus 6:14–18 beszél. Itt az Ige nemcsak leírja az antitézist, hanem azt is elárulja, hogy mit jelent a gyakorlatban. Ezek a versek úgy mutatják be az antitézist, mint az igazság és a hamisság, a világosság és a sötétség, Krisztus és Béliál, a hit és a hitetlenség, vagy Isten és a bálványok temploma közötti ellentétet. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy „*menjetez ki közülök, és szakadjatok el*” (17. v.).

Ez az elkülönülés lelki. Nem az a feladatunk, hogy fizikailag vonuljunk ki a világból (1Kor 5:10). Ezt a hibát követik el, akik szerzetesek vagy apácák lesznek, vagy megtiltják a házasodást, illetve bizonyos ételek fogyasztását. Az antitézis nem azt jelenti, hogy fizikailag kell elkülönítenünk magunkat a körülöttünk lévő világtól vagy a világ dolgaitól.

Ehelyett *azt* jelenti, hogy nincsen közösségünk az istentelenek *cselekedeteivel* (Ef 5:11–12), sőt nem a gonoszok között keressük barátainkat, és nincs velük közösségünk (2Kor 6:17; Jak 4:4). Ott kell lennünk társaságukban, hiszen feladatainkat a világban kell végeznünk, és életünket ott kell élnünk (1Kor 5:9–11), de akkor is el kell különülnünk azzal, hogy szentek vagyunk.

¹⁴William Law: *A Serious Call to a Devout and Holy Life* [Komoly elhívás egy odaszánt, szent életre]. William B. Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, USA, 1966.

Itt rejlik az egyik ellenérvünk az általános kegyelem tanításával szemben. Az a gondolat, hogy Istennek van egy általános kegyelme a gonoszok és elvetettek számára, egyfajta közös alapot képez Isten népe és a világ számára. Így legalább néhány tekintetben a hívőknek lehetnek közös ügyeik az istentelennel, lehet velük közösségük, barátkozhatnak velük. Hiszen – így érvelnek – mindannyian részesülnek egy közös kegyelemben.

A Biblia nagyon világossá teszi, hogy a gonosz világtól való elkülönülésnek a megőrzése az egyháznak és Isten népének biztonsága és jólléte. Ez igaz volt az Ószövetségben is. Az 5Mózes 33:28 ezt mondja: „*És bátorságban lakozik Izráel, egymaga.*” Ez az Újszövetségben is igaz marad. Isten ígérete – „*én magamhoz fogadlak titeket, és leszek néktek Atyátok, és ti lesztek fiaimmá, és leányaimmá*” – azokra vonatkozik, akik engedelmeskednek Isten parancsának: „*Annakokáért menjetek ki közülök, és szakadjatok el*” (2Kor 6:17–18). Milyen nagy szükségünk van arra, hogy ezt ma is halljuk!

Mindannyiunknak el kell különülnünk. El kell különülnünk Istenért és az egyházért. Ha nem különülünk el, Isten nem dicsőíttetik általunk, és az egyház olyan lesz, mint a világ.

4.34. A megtartatás

Az üdvösség rendjének utolsó lépései közt szerepel a megtartatás. A *megtartatás* szó azt hangsúlyozza, hogy a hívők Isten erejéből és kegyelméből kifolyólag nem veszíthetik el üdvösségüket. Isten *megőrzi* az ő népét (Zsolt 37:28; Jer 32:40; 1Pt 1:5). Ez a szó arra emlékeztet minket tehát, hogy az üdvösség *mindenestül* kegyelemből van. Nem a hívők engedelmességének, hűségének és erőfeszítéseinek köszönhető, hogy a hívők nem veszítik el üdvösségüket, hanem kizárólag Isten kegyelmének, aki megőrzi és megvédi őket a végleges elvesztéstől.¹⁵

Mit tart tehát meg Isten? Az újjászületés új életét őrzi meg, amely teljes üdvösségük magvaként van bennük (1Jn 3:9). Ennek megőrzésében hitüket és engedelmességüket is megőrzi, hogy továbbra is higgyenek és megtartsák Isten parancsolatait, noha tökéletlenül. Egyszerűen szólva, Isten saját kegyelmének munkáját őrzi meg az ő népében (Zsolt 90:17; 138:8; Fil 1:6).

Isten *nem* a testet és a test cselekedeteit tartja meg. A hívőben a test el kell vesszen annak cselekedeteivel és uralmával együtt (Gal 5:24). A hívő nem akarhatja, hogy ezek megtartassanak, és nem próbálhatja meg megőrizni azokat.

¹⁵Tudniillik az üdvösség végleges elvesztésétől. (A ford. megj.)

Jól tesszük, ha nem felejtjük el, hogy e tanítás szerint Isten választottai azok, akik megtartatnak. Azért őrzi meg őket, mert Krisztusban kiválasztotta őket (Ef 1:3–4, 11). A választottak mégsem hitüktől függetlenül tartatnak meg. A hit mindig az üdvösség útja, jóllehet sosem az üdvösség oka. Az 1Péter 1:5 azt tanítja, hogy a hívőket „*Isten hatalma [őrzi] hit által az üdvösségre*”.

Mitől őrzi tehát meg Isten a hívőket? *Nem* a kísértéstől, a gyengeségtől vagy a bűnbeeséstől. Milyen fontos erre emlékeznünk! A hívőket Isten nem az elbukástól őrzi meg, hanem a végleges eleséstől, nem a kísértéstől védi, hanem attól, hogy a kísértés elpusztítsa őket, nem a bűntől tartja meg, hanem a halálos bűntől. Teljes mértékben saját gyengeségüknek és bűnös voltuknak köszönhetik a hívők, ha kísértésbe és bűnbe esnek, és ez meg is történik. A Zsoltárok 37:24 azonban így bátorít: „*Ha elesik, nem terül el, mert az Úr támogatja kezével.*”

A Szentírás olyan emberek példáival mutatja meg, hogy a hívők elbukhatnak és el is buknak, mint Dávid vagy Péter. A helyreállításuk mutatja meg, hogy nem eshetnek el végképp. Valóban, az Úr Péter esetében például előre biztosítja őt arról, hogy nem fog végleg elesni: „*Monda pedig az Úr: Simon! Simon! ímé a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát; De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited: te azért idővel megtérvén, a te atyádfiait erősítsed*” (Lk 22:31–32).

Milyen csodálatos kegyelmi munka a megtartatás!

4.35. A szentek állhatatossága

A kálvinizmus ötödik pontját általában *a szentek állhatatosságának* szokták nevezni. Ez a név abban tér el a többi négy ponttól, hogy látszólag a mi feladatunkat és felelősségünket hangsúlyozza, nem pedig Isten munkáját és a kegyelmének erejét. Ezért egyesek inkább a *szentek megtartatása* elnevezést részesítik előnyben. Ez a név Isten szuverén szeretetét hangsúlyozza.¹⁶ Mindazonáltal amikor megtartatás helyett állhatatosságról beszélünk, akkor nem tagadjuk, hogy üdvösségünk útján *egyedül kegyelemből* maradunk meg. Kegyelem nélkül semmilyen más módon nem lehetnénk állhatatosak.

A *megtartatáshoz* hasonlóan az állhatatosság is azt a csodálatos igazságot tanítja, hogy Isten népe miután egyszer megváltatott, nem tudja elveszíteni és nem is veszti el üdvösségét. Mindvégig *kitartanak* az üdvösség útján. Ebből azonban az is következik, hogy az üdvösség útja tele van nehézségekkel és próbákkal. Nem egy könnyű út, hanem a keresztviselés, a Krisztusért való szenvedés, az ördög, a világ és a test elleni küzdelem,

¹⁶A kálvinizmus 5 pontját összefoglaló angol mozaikszó, a TULIP P betűje lehet a *perseverance* (állhatatosság) és a *preservation* (megtartatás) kezdőbetűje is. (A ford. megj.)

valamint a nyomorúságok eltűrésének útja. Isten népe azonban biztonságosan átmegy mindezek a bajokon, és belép a dicsőségbe, hogy Krisztussal legyen.

Az *állhatatosság* elnevezést azok ellenvetéseivel szemben használjuk, akik azt hiszik, hogy Isten népe elveszítheti üdvösségét. Szerintük a megtartás tana előmozdítja a világiasságot és a gondatlanságot, és lerombolja a kegyesség minden indítékát. Ez a két szó: *állhatatosság* és *szentek* egyaránt azt mutatja, hogy ez nem így van. Isten az ő népét a kegyelme ereje által szentté – megszenteltté – *tette*, így a *szentségnek ezen az útján* haladnak a menny felé – nem pedig a szentségtelenség útján (Zsid 12:14). Az üdvösség útja a szentség útja, és nincs más út a dicsőségbe. Lehetetlen, hogy akiket Krisztus vére által megváltott, Isten Lelke megújított és újjászült, akikben a Lélek lakozik, azok továbbra is a romlás útján járjanak (Rm 6:1–2).

Azonban némelyek tagadják ezt. Azt sugallják, hogy egy ember üdvözülhet anélkül, hogy élete bármiben megváltozna, és továbbra is élheti ugyanazt a bűnös életet, amelyet üdvösségre jutása előtt élt. Ez a tanítása például azoknak, akik szerint valaki elfogadhatja Jézust Megváltóul anélkül, hogy Úrként is elfogadná, azaz anélkül, hogy Krisztus az egész életére igényt tartana és az ő uralma alá kerülne.

Ezért nem szeretjük az „örök bizonyosság” kifejezést. Ez a kifejezés önmagában nem rossz, de gyakran azok használják, akik ezt hirdetik: „aki egyszer üdvözült, az örökre üdvözült”¹⁷ arra utalva, hogy nem igazán számít, hogyan él az ember. Azonban számít, mégpedig nagyon sokat.

A szentek állhatatossága nagy vigasztalás. Nemcsak arról biztosít minket, hogy Isten egész népe dicsőségben lesz Krisztussal az eljövendő életben, hanem arról is, hogy *szentek* lesznek ebben az életben. Egyetlen hívő sem szeretheti bűneit, nem akarhatja azokat megtartani. Gyűlölnie kell azokat, és azt kell kívánnia, hogy teljesen megszabaduljon tőlük. A szentek állhatatosságának tana szerint a hívő most és a jövőben is megszabadul a bűntől.

4.36. A szentek

Az imént a szentek állhatatosságát tárgyaltuk. Mielőtt ezt befejezzük, mondanunk kell még néhány szót arról, hogy ebben a tanításban kik a *szentek*. A szó *megszentelt embereket* jelent, és Isten népének megszentelődésére utal.

A *szent* szó helyes megértése létfontosságú. Ha a szentekre másokkal együtt úgy gondolunk, mint lelkileg *önmegvalósított*, saját cselekedeteik vagy akarataik által

¹⁷Talán Magyarországon nem annyira ismert az angol *once saved, always saved* elnevezésű tanítás, amely arra bátorítja a keresztyéneket, hogy ne törődjenek azzal, milyen életet élnek, mert úgymint üdvözülni fognak. Az effajta lelkiség azonban sajnos annál inkább ismerős. (A ford. megj.)

szentté lett emberekre, akkor nem lenne biztos, hogy állhatatosak. Ha a szentek saját magukat szentelik meg, akkor szentségtelenné is tehetik és teszik magukat.

Itt a *szabad akarat* tanítását látjuk, amely szerint egy ember saját döntéséből üdvözülni, és a megszentelődése, valamint a kegyelemben való növekedése is rajta múlik. Ha szent akar lenni, akkor úgy kell döntenie, hogy használja az elérhető kegyelmet. Azonban ha valóban ez volna a helyzet, akkor soha, senki nem lenne szent.

Hisszük, hogy a szentek kegyelemből lesznek szentté, és csak kegyelemből lehet egyáltalán bármilyen szentség bennük. Másként fogalmazva ők *Krisztus Jézusban* szentek és hűségesek (Ef 1:1; Fil 1:1; Kol 1:1–2).

A szentek szentsége nem saját, szabad akaratukból származó döntésük eredménye, hanem Isten szuverén kiválasztása és mellettük való döntése. Így olvassuk az Efézus 1:4-ben: „*A szerint, a mint magának kiválasztott minket ő benne a világ teremtése előtt, hogy legyünk mi szentek és feddhetetlenek.*” Szentségük forrása Isten kegyelmes kiválasztása.

Ráadásul a szentek a szentségüket nem saját cselekedeteik által nyerték el, hanem Krisztus az ő vére által vásárolta meg számukra. Erről olvasunk a Kolossé 1:21–22-ben: „*Titeket is, kik hajdan elidegenültek és ellenségek valátok gonosz cselekedetekben gyönyörködő értelmetek miatt, most mégis megbékéltetett. Az ő emberi testében a halál által, hogy mint szenteket, tisztákat és feddhetetleneket állasson titeket ő maga elé.*” Szentségük alapja Krisztus kiontott vére.

A szentek szentsége nem rajtuk múlik, mintha Isten így szólna: „Mindent megadtam neked; rajtad áll, hogy ezzel hogyan élsz, és parancsom szerint szent leszel-e.” A szentek a Szentlélek munkája által lesznek szentté viselkedésükben és beszédükben. A megszentelődés a *Lélek megszentelése* (1Pt 1:2). A Szentírás ezért beszél úgy a hívókról, mint akik *elhívott szentek* (Rm 1:7; 1Kor 1:2). Isten hívásának hatalmas Igéje juttatja őket szentségre.

A Szentlélek nem csupán elkezd szentté tenni az embert, hogy azután magára hagyja, hogy továbbra is kitarson a szentségben. A szentségben való megmaradásuk teljesen a Szentlélek folyamatos jelenlétén és erején múlik. Nem saját erőfeszítéseinkből tanulunk meg szentek lenni. Isten kegyelme hoz üdvösséget, arra tanítva minket, hogy „*megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon*” (Tit 2:11–12). A szentség ereje a Szentlélek kegyelme.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy *csak a szentek* látják meg az Urat (Zsid 12:14). Milyen csodálatos tehát tudnunk, hogy Isten megadja nekünk azt, ami szükséges ahhoz, hogy dicsőségben lássuk őt.

4.37. A megdicsőítés

Az üdvrend utolsó lépése a megdicsőítés, amelynek során Isten a választottakat magához veszi a mennyei dicsőségbe. Megdicsőítésünk során Isten befejezi bennünk az üdvösség munkáját, amelyet az újjászületéssel kezdett. Népét nemcsak minden szenvedéséből és a halálból szabadítja meg, hanem összes bűnéből is.

A megdicsőítés tárgyalása ezért voltaképpen az utolsó dolgokról szóló tanításhoz tartozik. Az utolsó fejezetben részletesebben foglalkozunk majd a közties állapottal, a testben való feltámadással és hasonló témákkal, de itt is szólnunk kell a megdicsőítésről. Isten nagyszerű munkája megdicsőítésünkben ér véget, és így leszünk teljesen alkalmasak Isten dicsőségére Jézus Krisztusban, a mi Megváltónkban.

Megdicsőítésünknek három lépése van. Az első az örök élet ajándéka, amelyet újjászületésünkkel kapunk. Ennek az ajándéknak eredményeképpen Isten Krisztussal együtt feltámasztott, és az ő jobbjára ültetett minket (Ef 2:5–6); a mi életünk a mennyekben van (Fil 3:20¹⁸); és Krisztus új élete van bennünk (Gal 2:20). A második az örök élet ajándéka, amelyben akkor részesedünk, amikor a halál után a lelkünk tudatos boldogságba és dicsőségbe kerül a mennyben (2Kor 5:1–8). A harmadik az örök élet ajándéka, amelyet akkor nyerünk el, amikor testünk is feltámad, és hasonló lesz Krisztus dicsőséges testéhez, végül belépünk az új égre és új földre (Fil 3:21).

Ki kell tehát emelnünk, hogy az örök dicsőség kezdete *már most* a miénk éppen úgy, mint majd az utolsó napon is. Engedelmségünknek ez az egyik legnagyobb motivációja: mintha már most részben a mennyben lennénk. Pál erről beszél a Kolossé 3:1–4-ben. Feltámadtunk Krisztussal, és a mi életünk vele együtt el van rejtve Istennél, ezért az odafelvalókkal kell törődnünk, azokhoz kell vonzódnunk.

Az örök élet kezdete már most megvan bennünk, ezért sokszor kíváncozunk a mennybe, és sokszor vágyakozunk arra is, hogy megszabaduljunk ebből a világból és ebből a testből. Pál azt mondja, hogy ez sokkal jobb lenne, mint itt maradni (Fil 1:21–24).

A Szentírás csillogó jelzőkkel írja le a mennyei dicsőségünket. Sokszor használ képeket és mintákat, ugyanis olyan dolgokról van szó, amelyeket szem nem látott, fül nem hallott, és embernek szíve meg sem gondolt (1Kor 2:9). Olyan dolgok ezek, amelyeket Isten készített az őt szeretőknak.

Mi magunk csodálatos módon el fogunk változni, megszabadulunk a bűntől és annak következményeitől, és megkapjuk mindazt, amit Isten ígért nekünk. A mennyei élet valódi dicsősége mégis az, hogy Isten és Krisztus ott van. Ez a mennyei élet

¹⁸Ahol a Károli az *ország*, ott a KJV az *életvitel* szót használja. (A ford. megj.)

boldogsága, öröme, dicsősége és békessége (Jel 21:3, 7, 22–23; 22:3). Ezért akikben megvan a megdicsőítés reménysege, azok megtisztítják önmagukat, készek elveszíteni az egész világot, és valóban el is hagyják azt a mennyek országáért. Hitben járnak, nem látásban, és így várják ezt a dicsőséget.

